

Region Syddanmark

I/S Lertranskøb
Amtsvejen 23, Nybøl
6400 Sønderborg
CVR-nr. 10033098

Klima og Ressourcer
Kontaktperson: Tine B. Schrøder
Email: tbs@rsyd.dk
Direkte tlf.: 24603012
KS: TBS
Dato: 16. april 2020
Sagsnr.: 18/55424
Skabelonversion: 7

TILLADELSE TIL ERHVERVSMÆSSIG RÅSTOFINDVINDING

af rødbrændende ler gældende til den 15. april 2030 på matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Feldsted i Aabenraa Kommune.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Afgørelse.....	2
1.1	Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding	3
1.2	Før tilladelsen tages i brug	4
1.3	Ejerforhold.....	4
2	Sagens baggrund	4
2.1	Ansøgningens indhold	4
2.2	Beskrivelse	4
3	Vilkår.....	6
3.1	Omfang	6
3.2	Drift.....	7
3.3	Adgangsforhold	8
3.4	Graveafstande og begrænsninger	9
3.5	Forebyggelse af forurening, håndtering af affald.....	10
3.6	Efterbehandling m.m.....	11
4	Generelle bestemmelser	13
5	Sikkerhedsstillelse	15
6	Ansøgningsprocessen	15
6.1	Myndighedshøring.....	15
6.2	Miljøvurderingsloven.....	19
6.3	Partshøring	19
7	Regionens vurdering af sagen	21
7.1	Lovgrundlag	21
7.2	Gennemgang af hensyn og vurderinger	21
8	Klagevejledning og underretning	27
8.1	Klagevejledning efter råstofloven	27
8.2	Underretning om afgørelsen	28
9	Bilag	29

1 AFGØRELSE

Forud for meddelelse af denne tilladelse har Region Syddanmark vurderet, hvilke vilkår, der skal fastsættes, samt foretaget en hensynsafvejning i henhold til råstoflovens § 3.

Der redegøres i afsnit 7 nærmere for afvejningen af hensyn samt vurderingen af hvilke vilkår, indvindingen kræver.

Afgørelsen er truffet på baggrund af:

- råstofloven
- miljøvurderingsloven
- Region Syddanmarks Råstofplan 2016
- habitatbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter)
- habitatdirektivet (direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter)
- naturbeskyttelsesloven
- vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, "Ekstern støj fra virksomheder".

Øvrigt lovstof, som der henvises til i teksten:

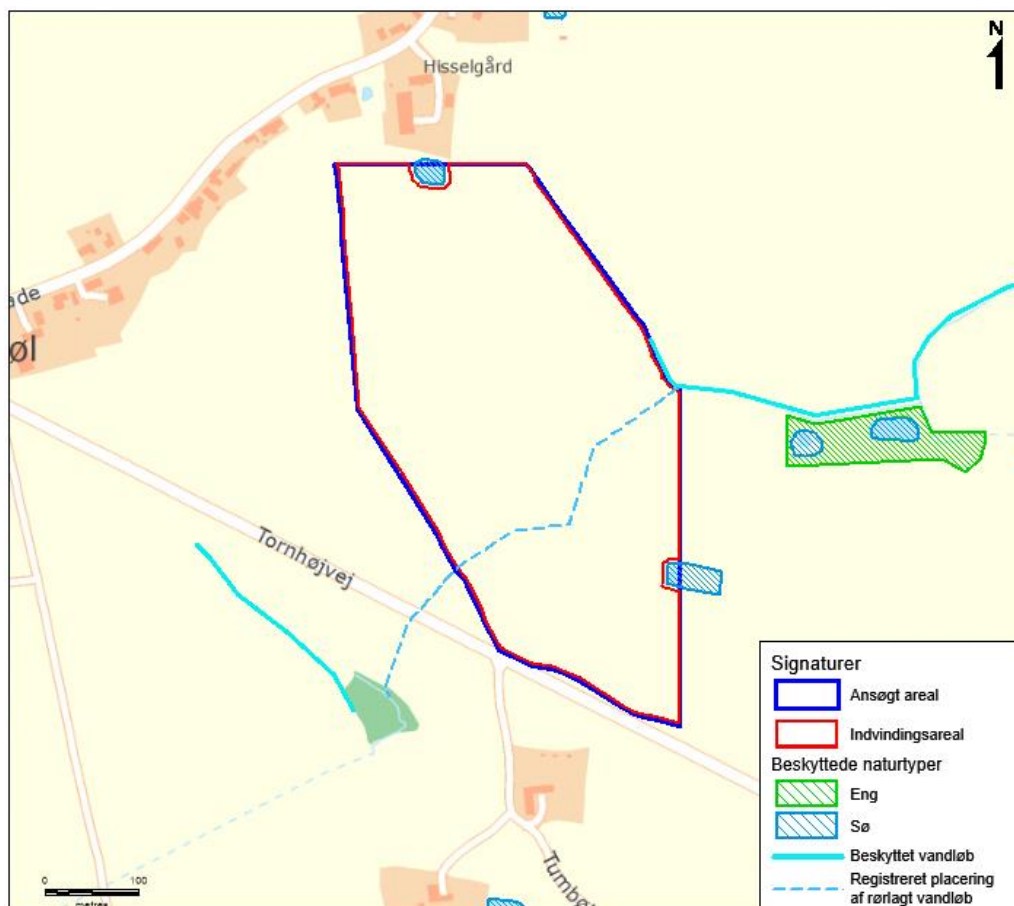
- affalds- og råstofafgiftsloven
- jordforureningsloven
- olietankbekendtgørelsen
- forvaltningsloven

Samtidige afgørelser fra andre myndigheder:

- Aabenraa Kommune har 26. november 2019 meddelt tilladelse efter vejloven til vejadgang til råstofgraveområdet fra Tornhøjvej som beskrevet i vurderingsafsnittet. Se bilag for kopi af afgørelsen.

1.1 Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding

Region Syddanmark meddeler hermed tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ rødbrændende ler årligt på 14,8 ha af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Feldsted i Aabenraa Kommune. Se oversigtskort herunder:

Oversigtskort over området.

Tilladelsen meddeles i medfør af råstoflovens § 7, stk. 1. Tilladelsen er betinget af vilkårene, som er stillet i medfør af råstoflovens § 10 og tilhørende forudsætninger.

Vilkårene er også bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der er sket tinglysning.

Såfremt hele ressourcen ikke er indvundet ved tilladelsens udløb, kan der ansøges om en ny tilladelse eller der kan ansøges om tilladelse til udvidelse eller ændring af indvindingsområdet.

Råstoffor tilladelsen kan tilbagekaldes af råstofmyndigheden i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, jf. råstoflovens § 11.

Tilladelsen bortfalder jf. § 10, stk. 7, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter meddelelsen eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

1.2 Før tilladelsen tages i brug

Region Syddanmark skal give accept til at indvindingen påbegyndes herunder arbejdet med at afrømme overjord. Følgende forudsætninger skal være opfyldt:

- Klagefristen skal være udløbet. Evt. klager over tilladelsen har som udgangspunkt opsættende virkning. Derfor skal klagefristen være udløbet før regionen kan give accept til indvinding.
- Sikkerhedsstillelse. Der skal være stillet en økonomisk sikkerhed for efterbehandlingen af indvindingsarealet, se nærmere under kapitel 5.
- Dispensationer og tilladelser uden for samordningspligten: Vejadgang skal være etableret jf. Aabenraa Kommunes tilladelse.

Øvrige tilladelser og/eller dispensationer i forbindelse med råstofindvindingen, som ikke er nævnt i denne tilladelse, skal indhentes separat.

1.3 Ejerforhold

Ifølge tingbogen står Palle Højer Jensen som ejer af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Feldsted i Aabenraa Kommune. Ejer har givet samtykke ved underskrift på ansøgningen.

2 SAGENS BAGGRUND

2.1 Ansøgningens indhold

- I/S Lertranskøb har ansøgt om tilladelse til en årlig indvinding på 20.000 m³ rødbrændende ler på 14,8 ha af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Feldsted ejet af Palle Højer Jensen.
- Der forventes at indvinde til ca. 1 meter under terræn og 0 meter under grundvandsspejlet.
- Indvindingen forventes påbegyndt i 2020 og afsluttet i 2029.
- Driftstiderne vil være 6.00-17.00 på hverdage.
- Råstofferne påtænkes anvendt til teglproduktion
- Adgangen til råstofgraven sker ad Tornhøjvej med tilkørsel til arealet fra vest ad Tornhøjvej og fra kørsel fra arealet mod øst ad Tornhøjvej.

2.2 Beskrivelse

Der er ansøgt om tilladelse til indvinding af 20.000 m³ rødbrændende ler årligt på 14,8 ha. Det ansøgte areal fremgår af oversigtskortet på bilag 1.

Det rødbrændende ler findes til en dybde på ca. 1 meter under terræn på det ansøgte areal, og der vil derfor ikke blive indvundet ler under grundvandsspejlet. Ved indvindingen vil det overliggende muldlag blive skubbet op i en vold umiddelbart foran det afrømmede areal, og muldlaget vil blive lagt tilbage under den løbende efterbehandling (oplyst af ansøger ved besigtigelse af arealet).

Efter endt efterbehandling inddrages projektarealet igen til landbrugsjord.

Projektarealet ligger inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) og som indsatsområde for nitrat. Projektarealet ligger uden for boring-snære beskyttelsesområder og udenfor indvindingsoplande til vandværker. Nærmeste indvindingsopland er til Tumbøl Vandværk, og oplandet ligger ca. 200 m mod vest.

Det ansøgte projektareal er udlagt som råstofinteresseområde i Råstofplan 2016, men ikke som graveområde. Ifølge retningslinje 6.4.2 i råstofplanen kan der gives tilladelse til indvinding af rødbrændende ler til en dybde af maks. 2 meter i det åbne land på arealer, der ikke er udlagt som graveområde, hvis det ikke strider mod andre væsentlige hensyn.

3 VILKÅR

I dette afsnit fremgår vilkårene, der er tilknyttet tilladelsen. Vilkårene er som udgangspunkt stillet med hjemmel i råstofloven. Det fremgår, hvis de er stillet efter anden lovgivning.

3.1 Omfang

1. Tilladelsen er gældende 10 år frem, hvorefter tilladelsen udløber. Såfremt indvindingen ikke er færdig, kan der søges om en ny tilladelse. Da projektarealet ligger uden for de udlagte graveområder, vil en ny tilladelse kræve, at der udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering, jf. miljøvurderingsloven.
2. Der må årligt indvindes 20.000 m³ rødbrændende ler.
3. Projektet skal holdes inden for det på bilag 1 indtegnede område (herefter kaldet projektområdet).
4. Indvindingen skal ske inden for det på bilag 1 indtegnede område (herefter kaldet indvindingsarealet). Der skal ske en løbende efterbehandling af afgravede områder i samme takt som indvindingen skrider frem.
5. Grænsen for det område, der må graves i (indvindingsarealet), skal sættes af i marken efter nærmere aftale med Region Syddanmark. Pælene til afmærkning mv. må ikke fjernes, og skal sikres, så de ikke bliver beskadigede. Det kan f.eks. ske med betonringe.
6. Råstofindvindingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med graveplanen, jf. bilag 2. Eventuelle ændringer i graveplanen skal godkendes skriftligt af Region Syddanmark.
7. Til råstofindvinding, herunder efterfølgende behandling af materialerne, må kun anvendes de i ansøgningen angivne maskiner: gravemaskine og dozer. Afvigelse herfra kan kun ske efter skriftlig accept fra Region Syddanmark.
8. Region Syddanmark skal til enhver tid holdes underrettet om, hvem der forestår indvindingen.
9. Driftsmedarbejdere skal være bekendt med vilkårene i denne tilladelse samt den til enhver tid gældende grave- og efterbehandlingsplan.

3.2 Drift

10. For at beskytte naboer mod støj er der fastsat driftstider, som er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning *Ekstern støj fra virksomheder* (vejledning nr. 5/1984).

Råstofgravens driftstider er:

- a. Råstofindvinding: mandage-fredage kl. 06.00-17.00.
 - b. Udlevering og læsning kan ske i tidsrummet: mandage-fredage kl. 06.00-17.00.
 - c. I helt enkeltstående tilfælde kan det være nødvendigt at fravige de generelle åbningstider. Dette må kun ske med forudgående skriftlig accept fra Region Syddanmark.
11. Efter etableringsfasen må det ækvivalente støjniveau (det vil sige støjens middelværdi over et længere tidsrum: Om dagen 8 timer, om aftenen 1 time og om natten ½ time) fra indvindingsområdet i driftssituationen ikke overstige følgende værdier målt/beregnet ved nabobebyggelser:

Dage	Tidsrum	Støjniveau
Mandag – fredag	07.00 – 17.00	55 dB (A)
Mandag – fredag	06.00 – 07.00	40 dB (A)
Andre tidspunkter		Lukket

Det maksimale støjniveau (peak) må i alle dage i tiden fra kl. 22.00 til kl. 07.00 ikke overstige 55 dB (A) målt/beregnet ved nærmeste nabobebyggelse.

12. Hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, skal virksomheden ved målinger eller beregninger dokumentere at ovenstående støjgrænser overholdes. Udgifterne hertil afholdes af virksomheden. Nævnte målinger/ beregninger skal udføres og rapporteres i henhold til gældende støjvejledninger, og skal udføres af et laboratorium eller person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Viser målingerne/beregningerne, at virksomheden overskrider grænseværdierne, skal virksomheden lade foretage afhjælpende foranstaltninger.

13. Virksomhedens drift må ikke give anledning til gener i form af rystelser og vibrationer eller særlige lydmonstre inkl. impulsstøj, som efter råstofmyndighedens vurdering er væsentlige ved omgivende beboelser og øvrige typer opholdsrum. Råstofmyndigheden vil tage udgangspunkt i gældende vejledninger og retningslinjer ved vurderingen af, om der er tale om væsentlige gener.

Ved tilladelsens ikrafttrædelse gælder således følgende vejledende krav vedr. lavfrekvent støj og infralyd samt vibrationer (vægtet accelerationsniveau):

Anvendelse	Tidspunkt	Lavfrekvent støj (A-vægtet niveau: 10 – 160 Hz)	Infralyd (G-vægtet lydniveau)
	18.00 – 07.00	20 dB	85 dB

Beboelsesrum, herunder i børneinstitutioner og lign.	07.00 – 18.00	25 dB	85 dB
Kontorer, undervisningslokaler og andre støjfølsomme rum	Alle tidspunkter	30 dB	85 dB
Øvrige rum i virksomheder	Alle tidspunkter	35 dB	90 dB

Anvendelse	Vægtet accelerationsniveau L_{aw}
Boligområder (inkl. byzone) (hele døgnet) Boliger i blandet bolig-/erhvervsområde (centerområder - byzone eller landzone) samt jf. støjvejledningen boliger i det åbne land fra 18.00 – 07.00 Børneinstitutioner og lignende	75 dB
Boliger i blandet bolig-/erhvervsområde (centerområder – byzone eller landzone) samt. Jf. støjvejledningen og boliger i det åbne land (07.00 – 18.00) Kontorer, undervisningslokaler og lignende	80 dB
Erhvervsbebyggelse	85 dB

14. Hvis tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal indvinder for egen regning lade udføre målinger og beregninger og dokumentere at de vejledende grænseværdier for lavfrekvent støj og/eller vibrationer er overholdt. Målinger og beregninger skal udføres af akkrediteret laboratorium efter de gældende/gængse målemetoder og jf. de gældende støjvejledninger.
15. Virksomhedens drift må ikke give anledning til andre typer støjgener, som efter råstofmyndighedens vurdering er væsentlige ved omgivende beboelser. Såfremt der er væsentlige gener eller de vejledende støjgrænser ikke overholdes, skal der træffes foranstaltninger til at nedsætte støjgener, således at væsentlige gener undgås og vejledende støjgrænseværdier overholdes.
16. Driften må ikke give anledning til væsentlige støvgener uden for virksomheden. Der skal træffes de fornødne foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg mv. (f.eks. i form af vanding af lagerbunker og vanding samt renholdelse af interne veje).

3.3 Adgangsforhold

17. Adgang til råstofgraven skal være via Tornhøjvej, jf. Aabenraa Kommunes tilladelse efter vejloven, se bilag 5. Det er ikke tilladt at anvende andre adgangsveje.
18. Adgangsvejens hældning skal være således, at der ikke ledes vand og materialer fra adgangsvejen ud på offentlig vej.
19. Adgangsvejen skal renholdes, for at undgå at der trækkes materialer ud på offentlig vej.

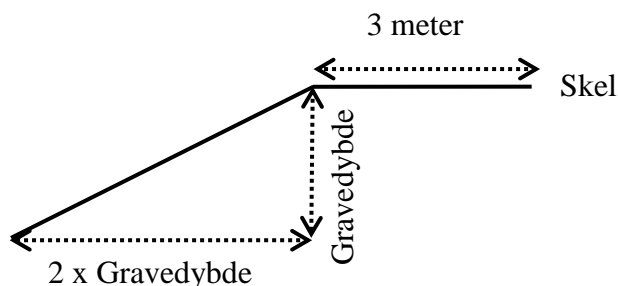
20. Adgangsvejen skal uden for åbningstiden være aflåst/afspærret med bom eller kæde. Dette skal ske for at sikre, at uvedkommende ikke har adgang til råstofgraven, da dette erfaringsmæssigt udgør en risiko for, at der deponeres affald eller for dieseltveri, hvilket udgør en forureningsrisiko.

Vilkår efter vejlovens § 49 (kommunens vilkår efter § 49 – se bilag 5)

21. Vejadgangen skal være min. 10 meter, og maks. 15 meter bred, for at give plads til at svingende lastbiler ikke kommer over i modsatte rabat.
22. Ansøger skal sikre at vejadgangen er opbygget med min 30 cm BS og 25 cm SGII, og at overfladen for vejadgangen hele tiden er mindst lige så høj som asfaltkanten på Tornhøjvej.
23. Der skal lægges \varnothing 300 rør i grøften. Det skrå anlæg ved enderne af røret skal være min 1:2.
24. Inden der graves i vejarealet skal der søges gravetilladelse via www.virk.dk.
25. Vejadgangen skal anlægges af en entreprenør som har erfaring med arbejde i offentlige veje, og med korrekt afmærkning af vejarbejde.
26. Entreprenøren skal sikre, at der blandt personalet på anlægsopgaven findes mindst én som har bestået kurset "Vejen som arbejdsplads, trin 1".
27. Når råstofindvindingen er færdig, skal vejadgangens bredde retableres til maks. 10 meter.

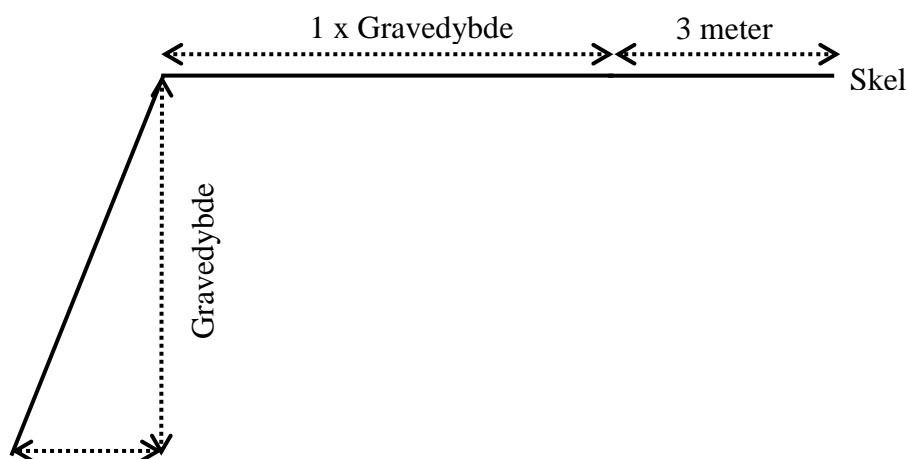
3.4 Graveafstande og begrænsninger

28. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra offentligt eller privatfælles vejskel. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:2, jf. følgende figur:

29. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra privat vej, naboskel og hegn med mindre andet er aftalt med lodsejer(-ne)/ejerne af vejret og godkendt skriftligt af Region Syddanmark. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:1,5.

30. Der må ikke graves nærmere end 25 meter fra grundmurede bygninger. Der må efter de 25 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:1,5.
31. Hvis der graves stejlere end vilkår 28-30, skal de 3 meter fra skel tillægges 1 x gravedybden, jf. figuren herunder:

Figur, der viser princip for gravning stejlere end vilkår 28-30.

32. **Tilladt gravedybde er maksimalt 2 meter** under terræn under forudsætning af at skråningsanlæg overholdes.
33. Gravningen må ikke give risiko for nedskridning.
34. For ikke at forringe forholdene for eventuelle padder, **skal der holdes en afstand til vandhullerne på matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted på minimum 5 meter fra vandhullets øverste rand.**
35. **Der rørlagte vandløb på matr.nr. 375 Tumbøl, Felsted må ikke bortgraves** eller på anden måde ødelægges i forbindelse med indvindingen. Ændring af vandløbets skikkelse eller placering må kun ske efter tilladelse fra vandløbsmyndigheden jf. vandløbslovens § 17. Vandløbets registrerede placering samt placeringen ud fra luftfoto fra 1954 fremgår af bilag 1.
36. Der er fastsat et arbejdsbælte på 4 meter fra rørledningens midte. Udgravning nærmere end 4 meter fra rørledningens midte må kun ske efter nærmere aftale med vandløbsmyndigheden. Der skal tages de fornødne forholdsregler, før der graves i nærheden af de to mulige placeringer af vandløbet.

3.5 Forebyggelse af forurening, håndtering af affald

37. Mulddepoter skal placeres inden for det ansøgte projektareal og således, at der ikke kan ske sammenblanding med andre materialer.

38. Den, der udnytter tilladelsen, skal drage omsorg for, at grundvandet ikke forurenes af oliespild fra maskiner og eventuelle brændstoftanke, og for at gravearbejdet ikke forårsager ødelæggelse eller beskadigelse af vandforsyningen i området.
39. Alt arbejde med miljøfremmede stoffer skal ske i henhold til gældende miljøregler.

Tankning og spild

40. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oliedryp.
41. Tankning og vask af samt olieskift mv. på *selvkørende maskiner* skal foregå uden for det åbne indvindingsareal og skal foregå så spild undgås ligesom service og reparation skal foregå uden for indvindingsarealet.
42. Mindre olie- og kemikaliespild skal opsamles straks. Større, akut forurening skal anmeldes til kommunen (ring 112).

Affald og tilførsel af materialer

43. Bortskaffelse af affald skal ske i henhold til gældende affaldsregulativ for Aabenraa Kommune.
44. Der må ikke deponeres affald eller andet, der kan forurene grundvand, jord og undergrund inden for projektarealet.
45. Der må ikke tilføres fremmede råstoffer til sammenblanding med gravens råstoffer uden forudgående skriftlig accept fra Region Syddanmark.

3.6 Efterbehandling m.m.

Efterbehandlingsplanen er udarbejdet i overensstemmelse med kommuneplanen for Aabenraa Kommune, hvor projektarealet er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde.

Vilkår efter råstofloven

46. Efter endt gravning skal der efterbehandles til jordbrugsformål efter den godkendte efterbehandlingsplan, jf. bilag 3. Alle ændringer i efterbehandlingsplanen skal godkendes skriftligt af Region Syddanmark.
47. Efterbehandlingsarbejdet skal påbegyndes og gennemføres så tidligt, som det under hensyn til råstofgravens drift er praktisk muligt.

48. Forinden større efterbehandlingsarbejder påbegyndes, skal Region Syddanmark underrettes herom, således at evt. tvivsspørgsmål omkring efterbehandlingsens udførelse kan afklares.
49. Projektarealet skal umiddelbart efter gravearbejdets afslutning ryddes for alle i tilknytning til råstofindvindingen opførte bygninger eller andet oplag, da det kan virke skæmmende.
50. Såfremt tilladelsen inddrages i medfør af råstoflovens § 11, stk. 1 indtræder efterbehandlingsforpligtigheden omgående.
51. Efterbehandlingen skal være afsluttet inden tilladelsen udløber.
52. I tilfælde af gravning på tilgrænsende ejendomme kan Region Syddanmark på et hvilket som helst tidspunkt under som efter gravningens afslutning forlange gennemgravning og efterbehandling af skelområdet.
53. Der skal stilles en økonomisk sikkerhed for gennemførelsen af efterbehandlingen; se nærmere i afsnit 5. Region Syddanmark kan kræve sikkerhedsstillelsen forhøjet, hvis det findes nødvendigt på grund af ændringer i efterbehandlingsplanen og/eller andre forhold. Sikkerheden skal gælde til efterbehandlingen er udført og godkendt af Region Syddanmark.

4 GENERELLE BESTEMMELSER

Følgende gælder i øvrigt efter råstofloven og efter andre love og bestemmelser:

Tilsyn

Region Syddanmark er tilsynsmyndighed og fører tilsyn med at vilkår meddelt i medfør af råstofloven overholdes jf. råstoflovens § 31, stk. 1. Tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. råstoflovens § 31, stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan, såfremt et påbud ikke efterkommes inden for den fastsatte frist, lade de påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning.

Tinglysning af efterbehandlingsvilkår

Når afgørelsen er endelig, og klagefristen er udløbet, tinglyser Region Syddanmark vilkårene for efterbehandling på ejendommen.

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning. Tinglysningen sker i medfør af råstoflovens § 10, stk. 6 med Region Syddanmark som påtaleberettiget.

Indvinder skal efter loven betale tinglysningsgebyret. Når tinglysningen er sket, sender regionen en regning for udlagt tinglysningsgebyr.

Når efterbehandlingen af indvindingsområdet er godkendt af Region Syddanmark, vil de tinglyste vilkår med undtagelse af vilkår 52 blive afløst og sikkerhedsstillelsen blive frigivet.

Arkæologi

Findes der under indvindingen grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, skal fundet straks anmeldes til Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, jf. museumslovens § 27, stk. 2. Indvindingen skal standses i det omfang den berører fortidsmindet. Danefæ og danekræ tilhører staten. Danefæ skal afleveres til Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev og danekræ til et af statens naturhistoriske museer.

Råstofafgift

Der skal betales råstofafgift ved indvinding af naturbundne råstoffer, jf. affalds- og råstofafgiftsloven, § 1, stk. 1.

Underretning ved konkurs, overdragelse af rettigheder mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer, som den, der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette Region Syddanmark.

Ønsker man at overdrage indvindingstilladelsen til en anden, skal dette i god tid forinden anmeldes til Region Syddanmark, vedlagt en af den nye indvinder underskrevet erklæring, der fastslår, at man er bekendt med alle tilladelser, vilkår, aftaler mv. og er indforstået med at man overtager alle forpligtigelser.

Der skal stilles sikkerhed fra den nye indvinder, og Region Syddanmark kan kræve en ny grave-/efterbehandlingsplan udarbejdet og indsendt til godkendelse.

Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til Region Syddanmark om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i råstofgraven, samt om anvendelsen heraf, jf. råstoflovens § 29. Indberetningen skal ske via den digitale løsning, som regionen udsender årlig information om til alle indvindere. Region Syddanmark videregiver indberetningen til Danmarks Statistik.

Indberetning til GEUS

Resultater af evt. udførte råstofboringer, prøveboringer i jorden samt geofysiske undersøgelser mv. skal indberettes til GEUS inden tre måneder efter udførelsen. Indberetningen skal ske på særlige skemaer, jf. råstoflovens § 28, stk. 1.

Tilførsel af jord

Tilførsel af såvel forurenede som u-forurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt jf. jordforureningslovens § 52. Der kan søges dispensation.

Forsyningsledninger

Før gravning påbegyndes, har indvinder pligt til at indhente oplysninger om ledningsføringer på arealet i Ledningsejerregisteret (LER).

5 SIKKERHEDSSTILLELSE

I/S Lertranskøb skal stille en sikkerhed til sikring af efterbehandlingsarbejderne på matr. nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted i Aabenraa Kommune på kr. 300.000 indeks 108,47, 2. kvartal 2019.

Beløbets størrelse er fastlagt ud fra et estimat på en efterbehandlingspris på landbrugsjord 150.000 kr. pr (åben) hektar.

Der skal fremsendes en sikkerhedsstillelse til Region Syddanmark, inden tilladelsen kan tages i brug.

Sikkerhedsstillelsens størrelse afhænger af, at det aktuelle gravefelt ikke overstiger 2 ha og kan reguleres, når Region Syddanmark skønner dette nødvendigt af hensyn til ændringer i prisniveau, graveplan, efterbehandling eller lignende.

Sikkerhedsstillelsen skal årligt indeksreguleres pr. 1. april efter Danmarks Statistiks reguleringsindeks for jordarbejder. Sikkerhedsstillelsen reguleres efter foregående års indeks for 4. kvartal.

Sikkerhedsstillelsen skal være gældende indtil efterbehandlingsarbejdet er afsluttet og godkendt af Region Syddanmark, idet sikkerhedsstillelsen først da vil kunne frigives.

Sikkerheden stilles i form af anfordringsgaranti uden udløbsdato fra indvinders pengeinstitut.

6 ANSØGNINGSPROCESSEN

Afsnit 6.1 beskriver forløbet omkring myndighedshøringen og de indkomne høringssvar samt regionens bemærkninger til disse. Under afsnit 6.3 beskrives forløbet omkring partshøringen, de indkomne høringssvar og regionens bemærkninger til disse.

6.1 Myndighedshøring

Ansøgningsmaterialet har i perioden 28. maj 2019 til 24. juni 2019 været sendt i myndighedshøring jf. råstoflovens § 8 med henblik på samordning med andre myndigheder for at klarlægge, om en råstoftilladelse på arealet kræver øvrige tilladelser, dispensationer og lignende. Materialet har været sendt til følgende myndigheder:

- Aabenraa Kommune
- Museum Sønderjylland

Aabenraa Kommune har efterfølgende suppleret med yderligere oplysninger omkring det rørlagte vandløb. De supplerende oplysninger fremgår af skemaet nedenfor sammen med kommunens øvrige høringssvar.

Der indkom følgende høringsvar:

Hvem	Bemærkninger	Region Syddanmarks bemærkninger
<p>Aabenraa Kommune</p>	<p>Landskab og natur: Der findes to beskyttede vandhuller inden for projektområdet. Vandhullet midt på matr. nr. 375 Tumbøl, Feldsted er tilgroet, uden frit vandspejl og vurderet til at have ret lav naturværdi. Der er tidligere (2001) observeret yngel af lille vandsalamander i vandhullet, men det vurderes, at vandhullet grundet tilgroning og udtørring ikke længere er egnet som ynglested for padder. Det andet vandhul findes i den nordlige ende af matr.nr. 15 Tumbøl, Feldsted og vurderes til at have en højere værdi, da der er frit vandspejl og mindre tilgroning. Der er ikke observeret padder i dette vandhul. Da der er observeret flere arter af padder i området, er der dog stor sandsynlighed for, at de også findes i dette vandhul.</p> <p>Der løber et beskyttet vandløb, Holbæk, langs en lille del af den østlige grænse for matr.nr. 375 Tumbøl, Felsted. Vandløbet er beskyttet af 2 meter bræmmer, og det vurderes derfor, at vandløbets tilstand ikke vil blive påvirket af det ansøgte projekt.</p> <p>Der findes ikke sten- eller jorddiger, fortidsminder eller fredninger inden for projektområdet.</p> <p>Nærmeste Natura 2000-område er Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark (Både fuglebeskyttelsesområde og habitatområde), der ligger ca. 3 km vest for projektområdet. Grundet den store afstand vil projektet ikke påvirke Natura 2000 området.</p> <p>Der er ikke registreret Bilag IV-arter eller arter omfattet af andre beskyttelser eller fredning inden for projektarealet, bortset fra den omtalte, fredede, lille vandsalamander under § 3-beskyttet natur. Ca. 250 m sydvest for projektarealet er der observeret Bilag IV-arten stor vandsalamander samt lille vandsalamander, mens der ca. 350 m nordøst for projektarealet er observeret Bilag IV-arten stor vandsalamander samt lille vandsalamander og butsnudet frø. Eftersom paddelokalite-</p>	<p>Der er stillet vilkår efter råstofloven om graveafstand til skel på 3 meter. Da vandløbet ligger i skel, ligger 2 meter bræmmerne udenfor det tilladte indvindingsareal.</p>

<p>terne ikke ligger i tilknytning til projektområdet og ikke påvirkes af det ansøgte projekt, samt at der findes flere andre muligheder for spredningsveje og opholdssteder for padderne, vurderes det ansøgte ikke at få betydning for Bilag IV-arter eller andre beskyttede dyr eller planter. Endvidere stilles vilkår om bræmmer om vandhullerne for at sikre fortsat funktionalitet for eventuelle padder og andre smådyr.</p> <p>Der skal holdes en afstand til vandhullerne på matr. Nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted på minimum 5 meter fra vandhullets øverste rand for ikke at forringe forholdene for eventuelle padder.</p> <p>Vandløb: Der løber et offentligt rørlagt vandløb gennem matrikel 375 Tumbøl. Hvis råstofindvindingen kommer til at påvirke vandløbets dimensionering eller forløb, vil det kræve tilladelse fra vandløbsmyndigheden.</p> <p>Supplerende oplysninger: Ifølge gamle Lundtoft Kommunes fællesregulativ er der fastsat et arbejdsbælte på 4 meter fra rørledningens midte.</p> <p>Det fremgår af luftfoto fra 1954, at vandløbet har haft en noget anden placering end den registrerede, inden det blev rørlagt. Det er derfor muligt at rørledningen i virkeligheden er placeret tættere på vandløbets placering inden rørlægningen. Det vil give god mening, da dette område ligger lavere end terrænet ved rørledningens registrerede placering.</p> <p>Grundvand: Det ansøgte område ligger ikke indenfor et alment vandværks indvindingsopland. Nærmeste indvindingsopland er Tumbøl Vandværks, der befinder sig ca. 200 m mod vest.</p> <p>Området ligger indenfor OSD (områder med særlige drikkevandsinteresser) og NFI (nitratfølsomme indvindingsområder). Området ligger ikke indenfor BNBO (boringsnære beskyttelsesområder).</p> <p>Det ansøgte gravearbejde finder sted indenfor et sårbart område med særlige drikkevandsinteresser, der udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. Indvindingen af ler medfører en lokal reduktion af dæklaget, og dermed risiko for en øget sårbarhed.</p>	<p>Der stilles vilkår om dette.</p> <p>Der er stillet vilkår om, at rørledningen ikke må bortgraves eller ødelægges. Efter aftale med Aabenraa Kommune er der desuden stillet vilkår om, at udgravning nærmere end 4 meter fra rørledningens midte kun må ske efter nærmere aftale med vandløbsmyndigheden.</p> <p>Der indvindes kun rødler i den øverste meter ler, som i forvejen tit er opsprækket og har makroporer, hvilket kan give stor strømningshastighed. Den oxiderede rødler yder heller ikke i sig selv beskyttelse mod nedsivning af nitrat, idet der ikke reduceres nitrat til bl.a. N₂ og N₂O (i modsætning til i muldlaget og i den underliggende, reducerede ler). Muldlaget, hvor pesticider kan tilbageholdes og hvor nitrat kan reduceres, spredes ud på arealet igen ved den løbende efterbehandling.</p> <p>I et notat om rødbrændende ler og grundvand (Rambøll, 2016) konkluderes det på den baggrund, at fjernelse af de øverste 1-3</p>
---	--

	<p>Såfremt der gives tilladelse til indvinding af ler på det ansøgte areal, bør området efterbehandles til naturformål, fritidsformål eller ekstensivt landbrug og skovbrug uden brug af pesticider eller gødningsstoffer.</p> <p>Landbrug: Inden for 1.000 m fra området ligger Tårnhøjvej 26, 6200 Aabenraa, der er et miljøgodkendt IE brug med søer og smågrise. Af større ikke miljøgodkendte husdyrbrug er der Vonskær 2 og Vonskær 7 og Tumbøl Søndermark 5, 6200 Aabenraa. Hvis arealet bliver ført tilbage til almindelig landbrugsdrift efter endt lergravning, er situationen status quo for landbrugene i nærheden. Hvis arealet bliver til et naturområde, evt. med ekstensivt landbrugsdrift vil hele området kunne komme ind under husdyrbrugslovgivningen. De naturtyper, der bl.a. kan komme på tale er højmoser, lobeliesøer og overdrev. Det vil i det tilfælde ikke kunne udelukkes, at der efter en årrække på ca. 20-40 år kan ske en begrænsning for husdyrbrugene i nærheden.</p> <p>Vej: Adgang som skitseret er i orden. Vi ønsker dog at stille vilkår for adgangen.</p> <p>Den kommunalt ejede matr. nr. 402 er et gammelt vejforløb, som ikke har betydning for kommunen længere.</p>	<p>meter rødbrændende ler ikke markant ændrer hverken nitrat- eller pesticidesårbarheden. Der stilles derfor ikke vilkår om efterbehandling til naturformål, fritidsformål eller ekstensivt landbrug og skovbrug uden brug af pesticider eller gødningsstoffer.</p> <p>Arealet efterbehandles til jordbrugsdrift.</p> <p>Aabenraa Kommune har efter høringen givet tilladelse til vejadgangen, se bilag 5. Vilkårene er indarbejdet i råstoftilladelsen.</p>
<p>Museum Sønderjylland</p>	<p>Omkring indvindingsområdet er der registreret adskillige væsentlige fortidsminder – herunder både gravhøje og bopladsfund. På baggrund af det vurderer Museet, at der er høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for det pågældende areal.</p>	<p>Museet anbefaler en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde indenfor den berørte del af matriklerne, inden jordarbejdet går i gang. De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev.</p>

6.2 Miljøvurderingsloven

Screeningsafgørelsen

Projektet er opført på miljøvurderingslovens bilag 2, hvilket betyder, at Region Syddanmark har foretaget en screening af projektet efter kapitel 8 i miljøvurderingsloven.

Region Syddanmark har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovens § 16. Der er derfor ikke krav om en miljøvurdering, og der skal derfor ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på det ansøgte areal.

Region Syddanmarks screeningsafgørelse inkl. vurdering fremgår af bilag 4.

Screeningsafgørelsen har været i høring ved berørte parter i perioden 23. september – 20. oktober 2019. Der er indkommet høringssvar, som er indarbejdet i screeningsafgørelsen.

Afgørelsen om, at der ikke er pligt til at udarbejde en miljøkonsekvensrapport (tidl. VVM-redegørelse), er meddelt den 22. oktober 2019 i henhold til miljøvurderingslovens § 21. Klagefristen udløb den 19. november 2019.

Råstofindvindingstilladelsen med de stillede vilkår sikrer, at der ikke er nogen væsentlig miljøpåvirkning forbundet med indvindingen.

6.3 Partshøring

Region Syddanmark har foretaget en partshøring i medfør af forvaltningslovens § 19, stk. 1. I forbindelse med partshøringen har Region Syddanmarks udkast til tilladelse samtidigt været i høring hos Aabenraa Kommune om fastsættelse af vilkår om efterbehandling i medfør af råstoflovens § 10a.

Der er følgende myndigheder og parter i denne sag:

Navn	Adresse	Matr.nr. og ejerlav
Claus P. Hissel	Hellinghøjvej 6, 6200 Aabenraa Tumbøl Bygade	355 Tumbøl, Felsted 413 Tumbøl, Felsted
Aabenraa Kommune	Vejareal Felsted mm.	338, 402, 405, 408 og 410 Tumbøl, Felsted
Klaus Jørgen Jørgensen Staugaard	Tumbøl Søndermark 5, Tumbøl, 6200 Aabenraa	368 Tumbøl, Felsted

Ole Møller Pedersen	Tornhøjvej 33, Tråsbøl, 6200 Aabenraa	225 og 328 Tumbøl, Felsted
Allan Andresen	Tumbøl Bygade 30A, Tumbøl, 6200 Aabenraa	312 Tumbøl, Felsted
Betina Thomsen	Tumbøl Bygade 28, Tumbøl, 6200 Aabenraa	60 Tumbøl, Felsted
Rudolf Grünert og Kirsten Marie Delendorff Grünert	Tumbøl Søndermark 1, Tumbøl, 6200 Aabenraa	7 og 354 Tumbøl, Felsted
Øvrige:		E-mail
Palle Højer Jensen (lodsejer)	Tumbøl Bygade 30b, 6200 Aabenraa	UPHOJER@gmail.com
I/S Lertranskøb (ansøger)	Amtsvejen 23, 6400 Sønderborg	lertrans@outlook.dk
Aabenraa Kommune		industri@aabenraa.dk og lha@aabenraa.dk
Museum Sønderjylland		planer@museum-sonderjylland.dk

Høringen er sendt til myndigheder og parter. Høringen forløb i perioden 13. januar 2020 til 10. februar 2020 og der indkom følgende høringssvar:

Navn	Bemærkninger	Region Syddanmarks bemærkninger
Aabenraa Kommune	Naturbeskyttelsesloven bør fremgå i afsnittet om relevant lovgivning (1 Afgørelse, s. 3). Ellers ingen bemærkninger udover tidligere sende. Vandløbsgruppen har svaret, at regionen har medtaget vandløbsgruppens bemærkninger, så de har ingen indvendinger til projektet.	Naturbeskyttelsesloven er tilføjet listen over lovgivning, som afgørelsen er truffet på baggrund af.
Museum Sønderjylland	Har noteret at deres udtalelse er med i tilladelsen samt bilag. Ingen yderligere bemærkninger.	-

7 REGIONENS VURDERING AF SAGEN

7.1 Lovgrundlag

En råstoftilladelse skal jf. råstoflovens § 10, stk. 1 indeholde vilkår om virksomhedens drift og om efterbehandling af arealet med henblik på at begrænse miljømæssige gener og forebygge forurening af grundvandet og jorden.

Tilladelsen kan jf. råstoflovens § 10, stk. 2 indeholde vilkår om, at råstofferne skal oparbejdes bedst muligt i forhold til deres kvalitet eller skal anvendes til bestemte formål. Jf. råstoflovens § 10, stk. 3 kan regionsrådet fastsætte yderligere vilkår for at varetage de hensyn, der er nævnt i lovens § 3.

7.2 Gennemgang af hensyn og vurderinger

Habitatbekendtgørelsen

Før der meddeles tilladelse efter råstofloven, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Der kan endvidere ikke meddeles tilladelse efter råstofloven, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

Vurdering efter § 6 i habitatbekendtgørelsen (Natura 2000-områder):

Det nærmeste Natura 2000-område er Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, der ligger ca. 3 km vest for projektområdet. Centralt i området ligger Hostrup Sø, og de omkringliggende arealer domineres af moseområder, engområder, overdrev samt mindre søer.

På grund af den store afstand mellem indvindingsarealet og Natura 2000-området skønnes der ikke at ske påvirkning fra støv, støj, vibrationer, lys og andre forhold fra driften. Desuden sker der ikke råstofindvinding under grundvandsspejlet, så der vil ikke ske påvirkning af vandafhængige planter og dyr.

Grundet aktivitetens karakter og afstanden til Natura 2000-området vurderes råstofindvinding ikke at forårsage en påvirkning af området.

Region Syddanmark vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-området væsentligt, og at der derfor ikke skal udarbejdes en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkning på Natura 2000-området.

Vurdering efter § 10 i habitatbekendtgørelsen (bilag IV-arter):

Der er ikke registreret bilag IV-arter eller arter omfattet af andre beskyttelser eller fredning inden for projektområdet. Aabenraa Kommune beskriver imidlertid i deres høringssvar, at da der er observeret flere paddearter i området omkring det ansøgte, er der stor sandsynlighed for, at de også findes i vandhullet i den nordlige ende af matr.nr. 15 Tumbøl, Feldsted. For at sikre fortsat funktionalitet for eventuelle padder og andre smådyr er der stillet vilkår om, at der holdes en afstand til de to vandhuller, der ligger op til indvindingsarealet på minimum 5 meter fra vandhullernes øverste rand (se bilag 1 for placering af de to vandhuller).

Aabenraa Kommune beskriver i høringssvaret, at der ca. 250 m sydvest for projektområdet er observeret bilag IV-arten stor vandsalamander, mens der ca. 350 m nordøst for projektområdet er observeret bilag IV-arten stor vandsalamander samt butsnudet frø. Eftersom disse paddelokaliteter ikke ligger i tilknytning til projektområdet og ikke påvirkes af det ansøgte projekt, samt at der findes flere andre muligheder for spredningsveje og opholdssteder for padderne, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke at få betydning for bilag IV-arter eller andre beskyttede dyr eller planter.

Regionen vurderer derfor, at projektet med dette vilkår ikke vil skabe forringede levevilkår for dyre- og plantearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Samlet vurdering af forholdet til habitatbekendtgørelsen:

Det er Region Syddanmarks vurdering, at projektet ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget. Det ansøgte vil endvidere efter Region Syddanmarks vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV og ikke ødelægge plantearter, som er optaget i bilaget.

Regionens vurdering af projektet i forhold til råstofplanen

Det ansøgte indvindingsområde ligger uden for de udlagte graveområder i Råstofplan 2016. Det er vurderet, at der kan gives tilladelse til råstofindvindingen, da det vurderes, at det ansøgte er i overensstemmelse med retningslinje 6.4.2 i Råstofplan 2016 og ikke tilsidesætter andre væsentlige interesser.

Det ansøgte projekt vurderes derfor at være i overensstemmelse med råstofplanens retningslinjer og forudsætninger for området.

Regionens vurdering i forhold til kommune- og lokalplan

Det ansøgte område er ikke omfattet af kommune- eller lokalplan. Regionen vurderer derfor, at området ikke er belagt med kommunale planrestriktioner, der hindrer råstofgravning.

Øvrige myndigheders afgørelser og forudsætninger

Aabenraa Kommune har foreslået, at der stilles vilkår om, at der skal holdes en afstand til vandhullerne på matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Feldsted på minimum 5 meter fra vandhullets øverste rand for ikke at forringe forholdene for eventuelle padder (herunder bilag IV-arten stor vandsalamander), da dette ikke er tilladt jf. habitatbekendtgørelsen og naturbeskyttelseslovens § 29a.

Region Syddanmark har indarbejdet dette i vilkår 34 vedr. afstandskrav til vandhuller og begrænsning af indvindingsområdet.

Aabenraa Kommune har i forbindelse med deres høringssvar gjort opmærksom på, at der løber et offentligt rørlagt vandløb gennem matr.nr. 375 Tumbøl, Feldsted. Det vil kræve tilladelse fra kommunen, som er vandløbsmyndighed, hvis råstofindvindingen kommer til at påvirke vandløbets dimensionering eller forløb. Aabenraa Kommune har suppleret med oplysning om, at der ifølge gamle Lundtoft Kommunes fællesregulativ er fastsat et arbejdsbælte på 4 meter fra rørledningens midte.

Aabenraa Kommune har desuden gjort opmærksom på, at det fremgår af luftfoto fra 1954, at vandløbet har haft en noget anden placering end den registrerede, inden det blev rørlagt, og at det derfor er muligt, at rørledningen i virkeligheden er placeret tættere på vandløbets placering inden rørlægningen. Kommunen oplyser, at det vil give god mening, da dette område ligger lavere end terrænet ved rørledningens registrerede placering.

Region Syddanmark har indarbejdet dette i vilkår 35 og 36 vedr. afstandskrav og begrænsninger af indvindingsområdet. Kort med placeringen af vandløbet inden rørlægningen er desuden vist i bilag 1.

Regionens vurdering af projektet i forhold til grundvandsforhold

Det ansøgte areal ligger inden for OSD, NFI og IO, men udenfor indvindingsoplande til almene vandværker.

Regionen har meddelt tilladelsen på baggrund af en række vilkår for opbevaring af brændstof, tankning, affaldshåndtering samt håndtering af evt. oliespild, og vurderer dermed, at risikoen for forurening af grundvandet under indvindingen er minimal. Der gælder et generelt forbud om, at der ikke må tilføres jord til aktive og ikke-aktive råstofgrave, jf. § 52 i jordforureningsloven.

Der indvindes kun rødler i den øverste ca. 1 meter ler, som i forvejen tit er opsprækket og har makroporer, hvilket kan give stor strømningshastighed. Den oxiderede rødler yder heller ikke i sig selv beskyttelse mod nedsivning af nitrat, idet der ikke reduceres nitrat til bl.a. N₂ og N₂O (i modsætning til i muldlaget og i den

underliggende, reducerede ler). Muldlaget, hvor pesticider kan tilbageholdes og hvor nitrat kan reduceres, spredes ud på arealet igen ved den løbende efterbehandling.

I et notat om rødbrændende ler og grundvand (Rambøll, 2016) konkluderes det på den baggrund, at fjernelse af de øverste 1-3 meter rødbrændende ler ikke markant ændrer hverken nitrat- eller pesticidesårbarheden.

Region Syddanmark vurderer på den baggrund, at indvindingen af rødder ikke ændrer på sårbarheden over for nitrat og pesticider, ved den efterfølgende efterbehandling til jordbrugsformål. Der stilles derfor ikke vilkår om efterbehandling til naturformål, fritidsformål eller ekstensivt landbrug og skovbrug uden brug af pesticider eller gødningsstoffer.

Region Syddanmark vurderer, at indvindingen af råstoffer, når de stillede vilkår overholdes, ikke vil påvirke grundvandet negativt hverken kvantitativt eller kvalitativt.

Regionens vurdering i forhold til naturbeskyttelse og landskab

§ 3-områder og fredede arter:

Det ansøgte areal indeholder/grænser op til 2 beskyttede vandhuller/søer, som ligger hhv. midt på matr.nr. 375 Tumbøl, Feldsted ved den østlige afgrænsning af projektarealet samt ved den nordlige afgrænsning af projektarealet på matr.nr. 15 Tumbøl, Feldsted.

Vilkår 34 sikrer beskyttelsen af eventuelle padder og andre smådyr, der må yngle eller raste i vandhullerne.

Regionen vurderer, at det stillede vilkår er tilstrækkelig foranstaltning i forhold til naturbeskyttelse, fredede arter og eventuelle bilag IV-arters mulighed for at raste og evt. yngle, da vilkåret kun lægger beslag på en minimal råstofressource.

Det vurderes, at der er tale om et rimeligt vilkår, da der allerede gælder et krav om 2 meter bræmmer om naturbeskyttede søer (jf. vandløbsloven). Der er derfor reelt tale om arealer på ca. 60 m² + 120 m², som beslaglægges, og som alt andet lige under indvindingen giver bedre vilkår for vilde dyr og planter, herunder evt. forekomster af stor vandsalamander, som er en bilag IV-art, og som holder til i området.

Landskab:

Da den landskabelige ændring således består i sænkning af terrænet på omkring 1 meter, vil råstofindvindingen med stor sandsynlighed ikke kunne erkendes efter endt efterbehandling. Der er tilladelse til en tilsvarende indvinding af rødbrændende ler på naboarealet, hvor efterbehandlingen også består i genudlægning af mulden på arealet til efterfølgende landbrugsdrift. Den landskabelige påvirkning ved indvinding af rødder er således minimal.

Regionens vurdering af de miljømæssige forhold

Støj:

Indvindingen af røddler sker i en begrænset periode, og vil kun ske i 2 – 4 uger årligt, hvilket i sig selv minimerer støjgenerne.

Ved fastsættelse af vilkår for støj i råstofgrave, er der praksis for at henføre beboelser i landområder tæt ved råstofgrave til områdetype 3 - *Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder* i Miljøstyrelsens støjvejledning. De fastsatte støjvilkår fremgår af afsnittet om driftsvilkår.

Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes med de fastsatte vilkår om aktiviteter og støjdæmpning. Regionen vurderer samlet, at der er stillet tilstrækkelige vilkår til at sikre, at de vejledende støjgrænser overholdes.

Støv:

Regionen har fastsat vilkår til nedbringelse af evt. støvgener. Regionen vurderer, at de stillede vilkår vedrørende støv er tilstrækkelige til at sikre, at råstofindvindingen ikke medfører støvgener hos naboer omkring det ansøgte graveområde. Samtidig kan virksomhedens drift opretholdes inden for projektarealet uden væsentligt bebyrdende tiltag.

Trafikbelastning:

Adgangen til råstofgraven vil ske fra Tornhøjvej. Det er Aabenraa Kommune, der som vejmyndighed vurderer de trafikale forhold.

I miljøscreeningen vurderes det, at den ændrede trafikbelastning ikke vil give væsentlige gener for nærmeste omboende i form af støj, vibrationer, rystelser eller støv.

Kulturarv og andre beskyttelser

Der er ikke registreret fortidsminder, kulturarvsarealer, diger, beskyttede arealer og beskyttelseslinjer inden for det ansøgte graveområde. Nærmeste fortidsminde er en rundhøj, der ligger ca. 700 meter nordvest for det ansøgte projektområde.

Museum Sønderjylland har vurderet, at da der er registreret adskillige væsentlige fortidsminder – herunder både gravhøje og bopladsfund - omkring det ansøgte projektområde, er der høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for det pågældende areal. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for den berørte del af matriklerne.

Regionen vurderer, at indvindingen ikke vil påvirke forhold af arkæologisk art.

Regionens vurdering af grave- og efterbehandlingsplanen

Formålet med grave- og efterbehandlingsplanen er, at naboer og andre i området berøres mindst muligt, og at det åbne gravefelts påvirkning af fx den landskabelige oplevelse under indvindingen begrænses mest muligt. Derudover er det formålet at få en optimal og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcen.

Via graveplanen og efterbehandlingsplanen vil regionen sikre, at det åbne gravefelt begrænses mest muligt såvel arealmæssigt som tidsmæssigt. Derudover vil regionen med sine almindelige tilsyn med indvindingen være opmærksom på, om graveplanen følges, eller om der er behov for justeringer.

Grave- og efterbehandlingsplanerne er vedlagt som bilag 2 og 3. Af planerne fremgår det, at der indvindes fra vest mod øst, og at der vil være 2 ha åbent graveareal ad gangen. Efterbehandlingen til jordbrugsformål vil derfor ske løbende.

Planerne har jf. råstoflovens § 10a været i høring hos Aabenraa Kommune, som ikke har haft bemærkninger til efterbehandlingsplanen, da deres tidligere bemærkninger er blevet indarbejdet i vilkår i den endelige tilladelse.

Regionen har foretaget en hensynsafvejning efter råstofloven og stillet de relevante vilkår, der sikrer, at efterbehandlingen varetager de interesser, der skal tages i henhold til råstoflovens § 3. Vilkårene er stillet jf. lovens § 10, stk. 1 nr. 1 og yderligere vilkår er stillet jf. råstoflovens § 10 stk. 3 samt efter habitatbekendtgørelsen (vilkår om bræmmer om søen).

Vilkår 52 om gennemgravning af skel:

Dette vilkår er stillet for at sikre, at hele forekomsten udnyttes, og at der ikke ved eventuel gravning på naboarealer efterlades en vold mellem ejendommene, idet dette vil være en markant, landskabelig forandring. Vilkåret tinglyses på ejendommene.

Regionens samlede vurdering

Region Syddanmark vurderer samlet, at det ansøgte under overholdelse af de vilkår, der er fastsat i tilladelsen kan gennemføres uden væsentlige gener eller miljømæssige konsekvenser for mennesker, natur og omgivelserne. Regionen vurderer endvidere, at indvindingen ikke er i strid med de planmæssige interesser, der gælder for området.

På den baggrund vurderer Region Syddanmark, at der kan meddeles tilladelse til erhvervmæssig råstofindvinding.

8 KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

8.1 Klagevejledning efter råstofloven

Region Syddanmarks afgørelse om tilladelse til råstofindvinding inkl. vurdering efter habitatbekendtgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klageberettigede er: Adressaten for afgørelsen, offentlige myndigheder, en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser og enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal indsendes elektronisk via klageportalen, som man finder et link til på forsiden af [Nævnenes Hus](#), hvor man logger ind med f.eks. NEM-ID.

Klagen videresendes gennem klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i klageportalen.

For behandling af klagen skal der betales et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for Region Syddanmark i klageportalen senest den 14. maj 2020 kl. 23.59.

Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage i henhold til råstofloven har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette jf. råstoflovens § 43 ske inden 6 måneder fra offentliggørelsen af afgørelsen.

8.2 Underretning om afgørelsen

De nedenfor nævnte er orienteret særskilt om afgørelsen.

Myndigheder

Aabenraa Kommune: industri@aabenraa.dk og lha@aabenraa.dk
Museum Sønderjylland: planer@museum-sonderjylland.dk
SKAT: myndighed@skat.dk

Parter

Parter jf. listen i afsnit 6.3 *Partshøring*.

Foreninger (klageberettigede)

Botanisk forening, nbu_jyl@botaniskforening.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling aabenraa@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet lokalkreds, soenderjylland@friluftsradet.dk

Med venlig hilsen

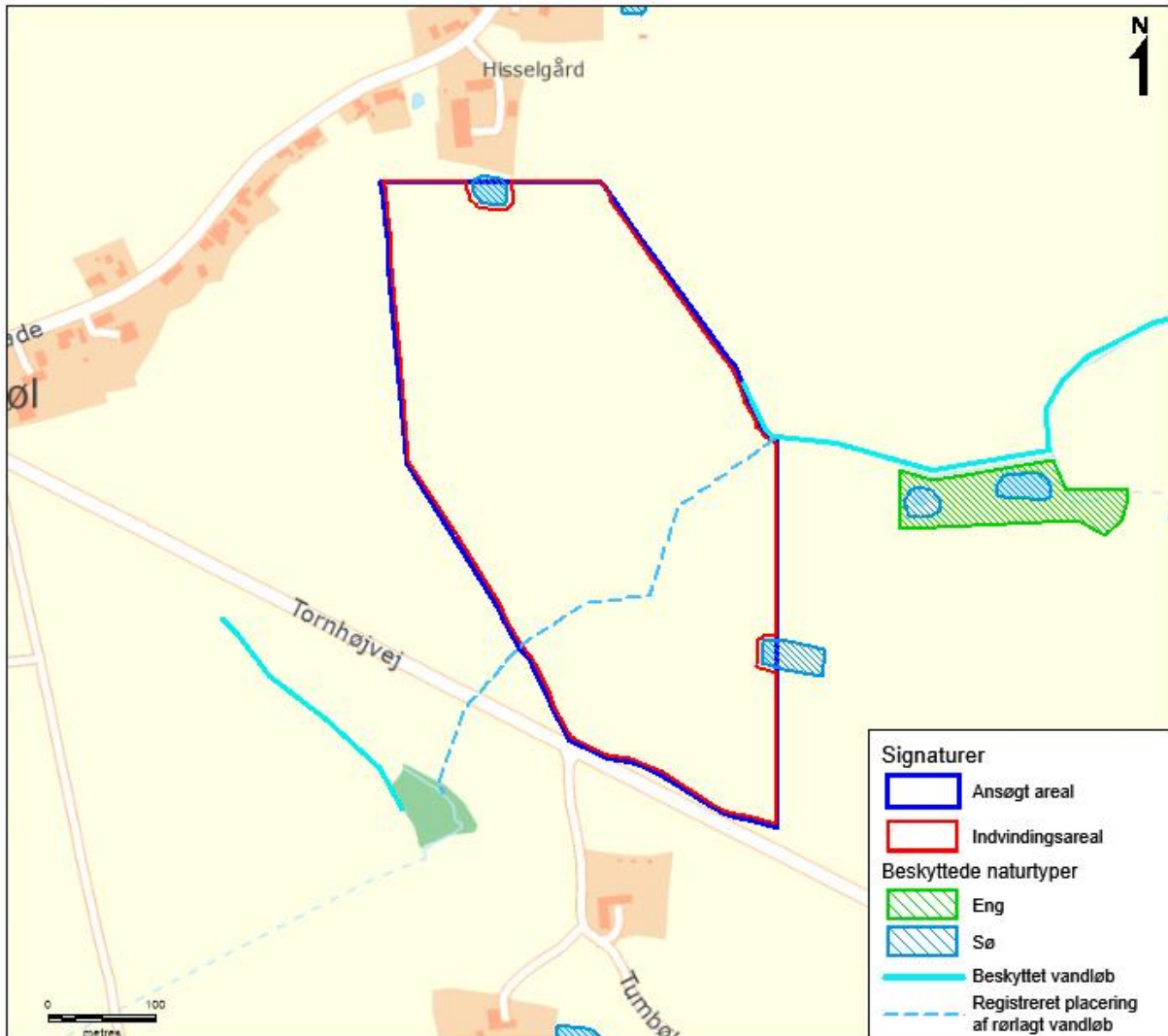
Anne Krag
Områdechef

9 BILAG

Følgende bilag er vedlagt tilladelsen:

1. Oversigtskort
2. Graveplan
3. Efterbehandlingsplan
4. Screeningsafgørelse inkl. VVM-skema
5. Tilladelse til vejadgang
6. Udtalelse fra museet

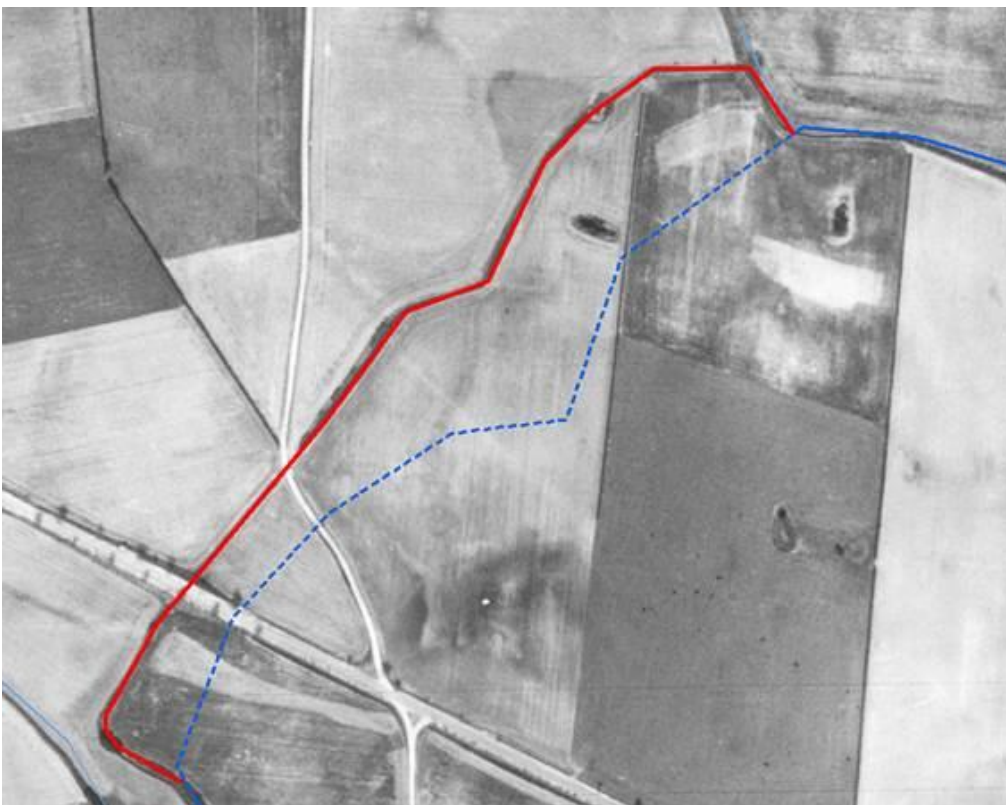
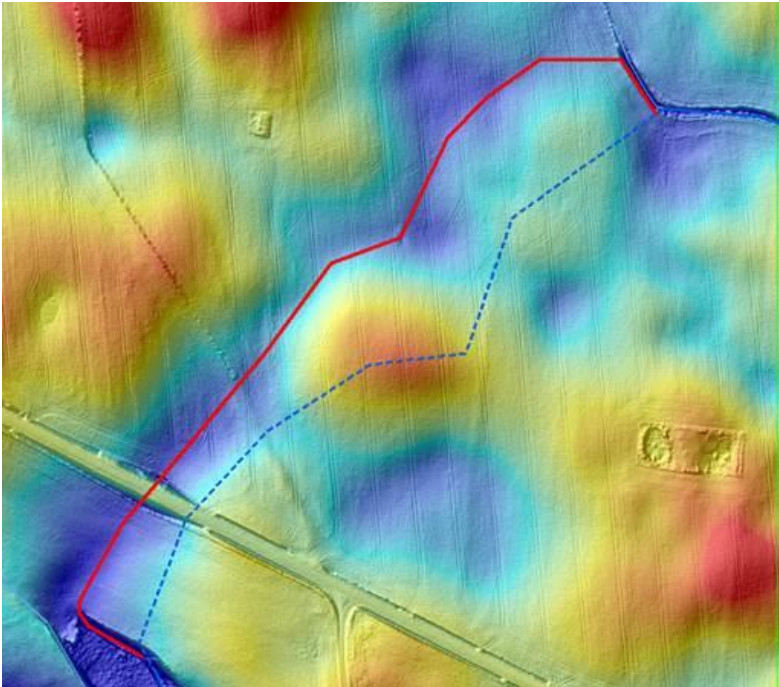
Bilag 1 Oversigtskort

Bilag 1 Oversigtskort

Nedenstående er et luftfoto fra 1954. Den røde markering viser vandløbets placering før rørlægningen, mens den stiplede, blå linje viser den registrerede placering af det rørlagte vandløb.

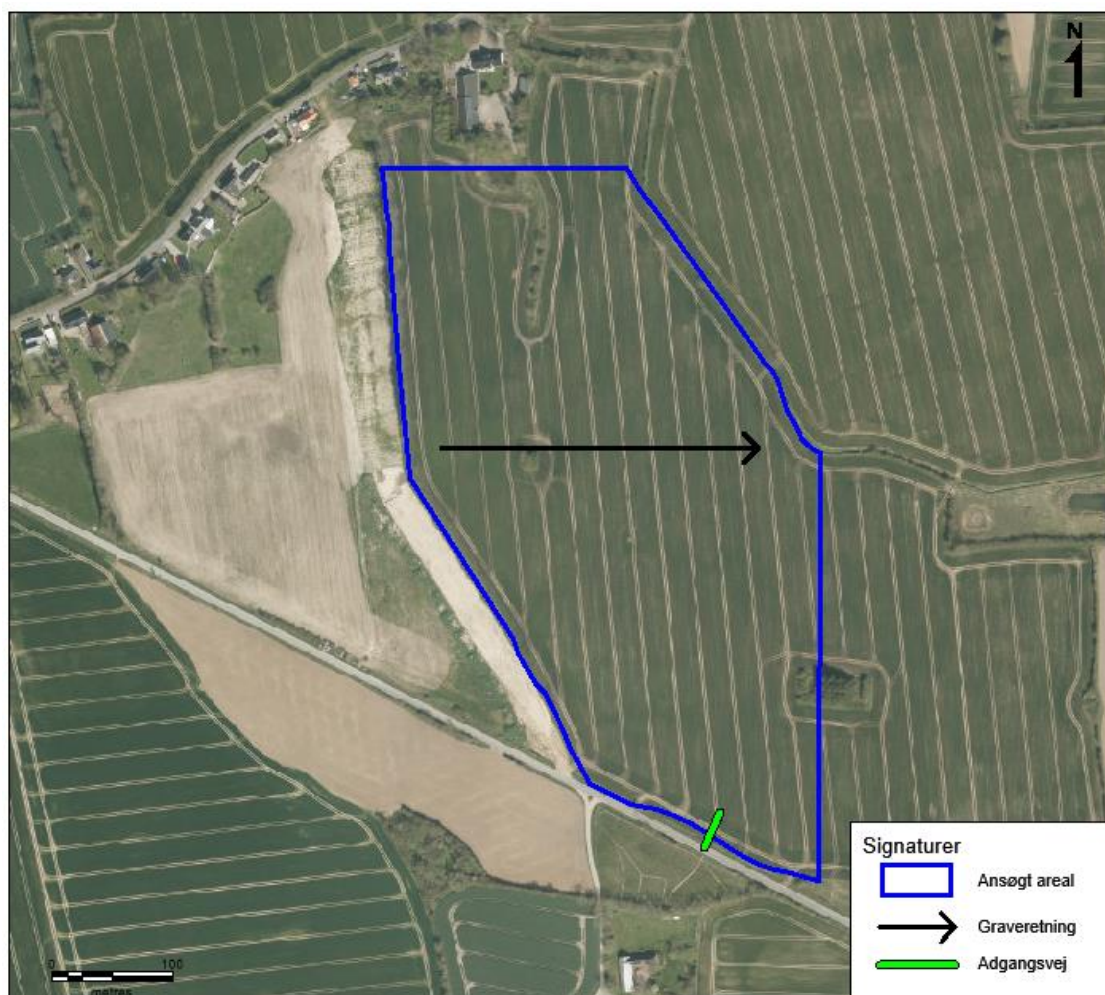
Det nederste kort viser de 2 placeringer af vandløbet på en højdemodel, hvor de røde farver svarer til det højeste terræn og de mørkeblå farver svarer til det laveste terræn.

Bilag 2 - Graveplan

Der holdes 5 meters afstand til vandhuller jf. vilkår.

Ved indvindingen afrømmes først muldlaget, som placeres i en stak foran det åbne gravefelt. Der indvindes på 2 ha ad gangen (pr. år) og det åbne gravefelt er dermed maksimalt på 2 ha. Bemærk at der skal holdes 5 meters afstand til vandhuller jf. vilkår (se øverste billede).

Bilag 3 - efterbehandlingsplan

Der efterbehandles til jordbrugsformål, og dermed lægges den afrømmede muld tilbage på det indvundne areal, før der åbnes et nyt gravefelt.

Ved efterbehandlingen holdes 5 meters afstand til vandhuller:

I/S Lertranskøb
Amtsvejen 23, Nybøl
6400 Sønderborg

CVR-NR: 10033098

Klima og Ressourcer
Kontaktperson: Charlotte Greve
E-mail: chg@niras.dk
Direkte tlf.: 6011 4267
Den 22. oktober 2019
Journalnr.: 18/55424

Afgørelse om at ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding på matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Afgørelsen er meddelt efter § 21 i Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)¹.

Det ansøgte projekt optræder på lovens bilag 2, pkt. 2a. Region Syddanmark har derfor gennemført en screening af det ansøgte projekt, jf. § 21. Screeningen er gennemført med henvisning til de i lovens bilag 6 relevante kriterier.

Region Syddanmark har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted.

Begrundelse for afgørelsen

Screening er en administrativ proces, hvor projektet vurderes i forhold til en række faste kriterier, jf. VVM lovens bilag 6, herunder:

1. Anlæggets karakteristika
2. Anlæggets placering
3. Kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning

Der er ansøgt om tilladelse til råstofindvinding af rødbrændende ler på 14,8 ha. Der ansøges om en årlig indvinding af 20.000 m³. Der forventes en gravedybde på ca. 1 meter under terræn. Arealet er beliggende i landzone. Indvindingen vurderes ikke at medføre væsentlig påvirkning af beskyttede naturområder, beskyttet flora eller fauna, kulturelle eller landskabelige forhold.

Der indvindes ikke råstoffer under grundvandsspejlet, og dermed vil indvindingen ikke medføre grundvandssænkninger eller påvirke vandstanden i omkringliggende søer og vandløb.

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) jf. lovbekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018.

Der findes beskyttede vandhuller umiddelbart op til det ansøgte areal, og der er tidligere observeret lille vandsalamander i det ene vandhul, som på nuværende tidspunkt er præget af tilgroning og udtørring og derfor ikke vurderes at være egnet som ynglested for padder længere. Vilkår om afstandskrav til vandhullerne vil medføre at forhold for eventuelle padder ikke forringes.

Afstandskrav til et beskyttet vandløb langs en lille del af grænsen til det ansøgte areal vil forebygge påvirkning af vandløbets tilstand.

Landskabet vil blive påvirket både under og efter råstofindvindingen, da råstofindvindingen fjerner et jordlag. Efter endt efterbehandling lægges arealet tilbage til landbrugsdrift og efterbehandlingen består derfor i at genudlægge mulden på arealet, hvorved den landskabelige påvirkning efter endt råstofindvinding mindskes. Da den landskabelige ændring således består i sænkning af terrænet på omkring 1 meter, vil råstofindvindingen med stor sandsynlighed ikke kunne erkendes efter endt efterbehandling. Der er tilladelse til en tilsvarende indvinding af rødbrændende ler på naboarealet, hvor efterbehandlingen også består i genudlægning af mulden på arealet til efterfølgende landbrugsdrift. Den landskabelige påvirkning af indvindingerne såvel under som efter råstofindvinding forventes hverken hver for sig eller kumulativt at påvirke landskabet væsentligt.

Der vil være påvirkning af trafik og støv fra indvindingen, men miljøpåvirkningen mindskes af, at der ved indvinding af rødbrændende ler kun sker indvinding på få hektar hvert år og indvindingsperioden er typisk begrænset til en periode på omkring 2-4 uger om året, hvorefter der efterbehandles. Støvpåvirkning vil i øvrigt blive reguleret gennem indvindingstilladelsen. Støvpåvirkningen vil derfor ikke være væsentlig.

Der vil være støj fra råstofindvindingen i dagtimerne i de perioder der indvindes ler. Støjpåvirkningen vurderes at kunne overholde de vejledende støjgrænser for de nærmeste boliger i åbent land, og vil i øvrigt blive reguleret gennem indvindingstilladelsen. Støjpåvirkningen vil derfor ikke være væsentlig.

Råstofindvindingen vurderes samlet set ikke at påvirke det omkringliggende miljø væsentligt, og det vurderes, at der ikke vil ske skader på miljøet som skal undersøges nærmere. Region Syddanmark vurderer, at de generelle miljøregler samt de vilkår, der vil blive stillet for råstofindvindingen, er tilstrækkelige til at sikre miljøet i nærværende tilfælde.

Det er regionens vurdering, at resultatet af screeningen af det ansøgte projekt ikke giver anledning til at antage, at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport, da projektet, hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter eller vedtagne planer, antages at få nogen væsentlig påvirkning af miljøet.

Partshøring

Region Syddanmark har foretaget en partshøring i medfør af forvaltningslovens² § 19, stk. 1. Formålet med høringen er, at regionen træffer den endelige afgørelse på et fuldt oplyst grundlag.

Høringen forløb i perioden 23. september 2019 til og med den 20. oktober 2019 og har været sendt i høring til følgende:

² Bekendtgørelse af forvaltningsloven jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændringer.

Navn	Ejendommens adresse	Matr.nr. og ejerlav
Claus P. Hissel	Hellinghøjvej 6, 6200 Aabenraa Tumbøl Bygade	355 Tumbøl, Felsted 413 Tumbøl, Felsted
Aabenraa Kommune	Vejareal Felsted Mm.	338, 402, 405, 408 og 410 Tumbøl, Felsted
Klaus Jørgen Jørgensen Staugaard	Tumbøl Søndermark 5, Tumbøl, 6200 Aabenraa	368 Tumbøl, Felsted
Ole Møller Pedersen	Tornhøjvej 33, Tråsbøl, 6200 Aabenraa	225 og 328 Tumbøl, Felsted
Allan Andresen	Tumbøl Bygade 30A, Tumbøl, 6200 Aabenraa	312 Tumbøl, Felsted
Betina Thomsen	Tumbøl Bygade 28, Tumbøl, 6200 Aabenraa	60 Tumbøl, Felsted
Rudolf Grünert og Kirsten Marie Delendorff Grünert	Tumbøl Søndermark 1, Tumbøl, 6200 Aabenraa	7 og 354 Tumbøl, Felsted
Øvrige:		E-mail
Palle Højer Jensen (lodsejer)	Tumbøl Bygade 30b, 6200 Aabenraa	UPHOJER@gmail.com
I/S Lertranskøb (ansøger)	Amtsvejen 23, 6400 Sønderborg	lertrans@outlook.dk
Aabenraa Kommune		industri@aabenraa.dk og lha@aabenraa.dk
Museum Sønderjylland		planer@museum-sonderjylland.dk

Der er indkommet høringsvar fra Aabenraa Kommune og Museum Sønderjylland.

Fra	Høringsvar	Regionens bemærkninger til høringsvaret
Aabenraa Kommune	Aabenraa Kommune har noteret sig, at der vil kunne forekomme støj fra den øgede mængde lastbiler på vejen og at evt. affald skal	Det er korrekt, at der vil forekomme en vis støj fra lastbiler, og der er derfor beskrevet i skemaet, hvad

	bortskaffes efter gældende regler samt at der mangler et kryds i screeningskemaet vedr. risiko for vandforurening.	man kan gøre for at begrænse påvirkningen via vilkår i tilladelsen. Der vil blive stillet vilkår i tilladelsen om, at affald skal bortskaffes efter gældende regler. Der er sat kryds, og vurderingen er ikke ændret.
	Kommunen bemærker, at der er større landbrug i nærheden, som på længere sigt kan blive begrænset i deres aktiviteter, hvis der efterbehandles til natur.	Ansøger ønsker at efterbehandle til landbrugsdrift, så der er ikke vurderes særskilt på dette.
	Kommunen bemærker, at lille vandsalamander står beskrevet som bilag IV-art.	Dette er en fejl og det er rettet i afgørelsen.
Museum Sønderjylland	Museet har noteret sig, at deres udtalelse står i screeningskemaet og har ingen yderligere bemærkninger.	-

Klagevejledning

Region Syddanmarks afgørelse (for så vidt angår retlige spørgsmål) kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klageberettigede er adressaten for afgørelsen, en offentlig myndighed, enhver der i øvrigt har en væsentlig individuel interesse i afgørelsen, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og organisationer, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Hvis I ønsker at klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal der klages via Klageportalen, som I finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.virk.dk eller www.borger.dk. Der logges på www.virk.dk eller www.borger.dk, som man plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Regionen, da vi har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, betaler klager et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for Region Syddanmark i klageportalen senest den 19. november 2019 kl. 23.59. Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen. Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage over råstoftilladelsen har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra offentliggørelsen.

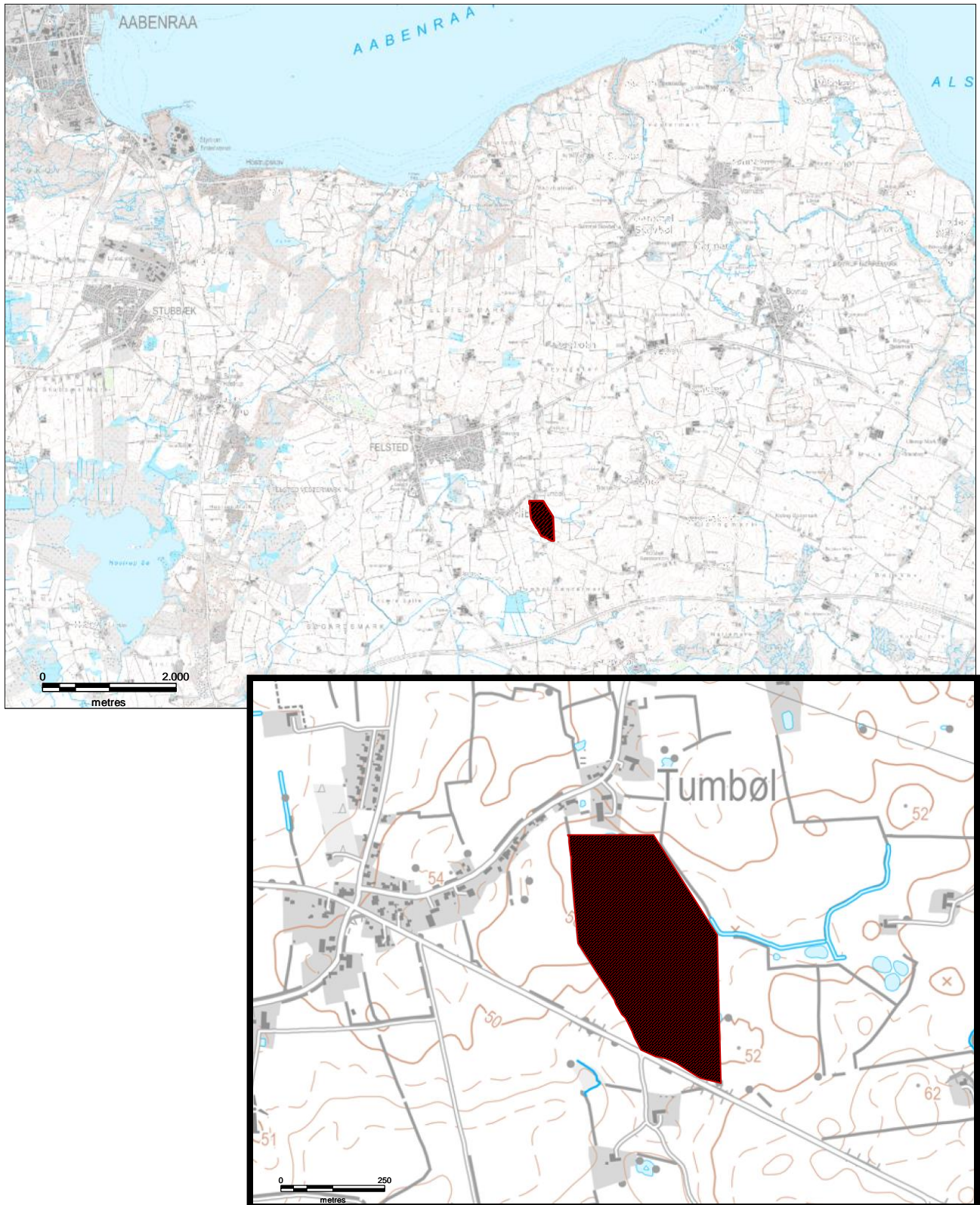
Øvrigt

Yderligere oplysninger om sagen kan fås ved henvendelse til Charlotte Greve, NIRAS, på tlf.nr. 60 11 42 67.

Med venlig hilsen

Tine Bunk Schrøder
Biolog

Bilag 1 - Oversigtskort

Side 6 af 6

Skema til brug ved screening af projekter på bilag 2

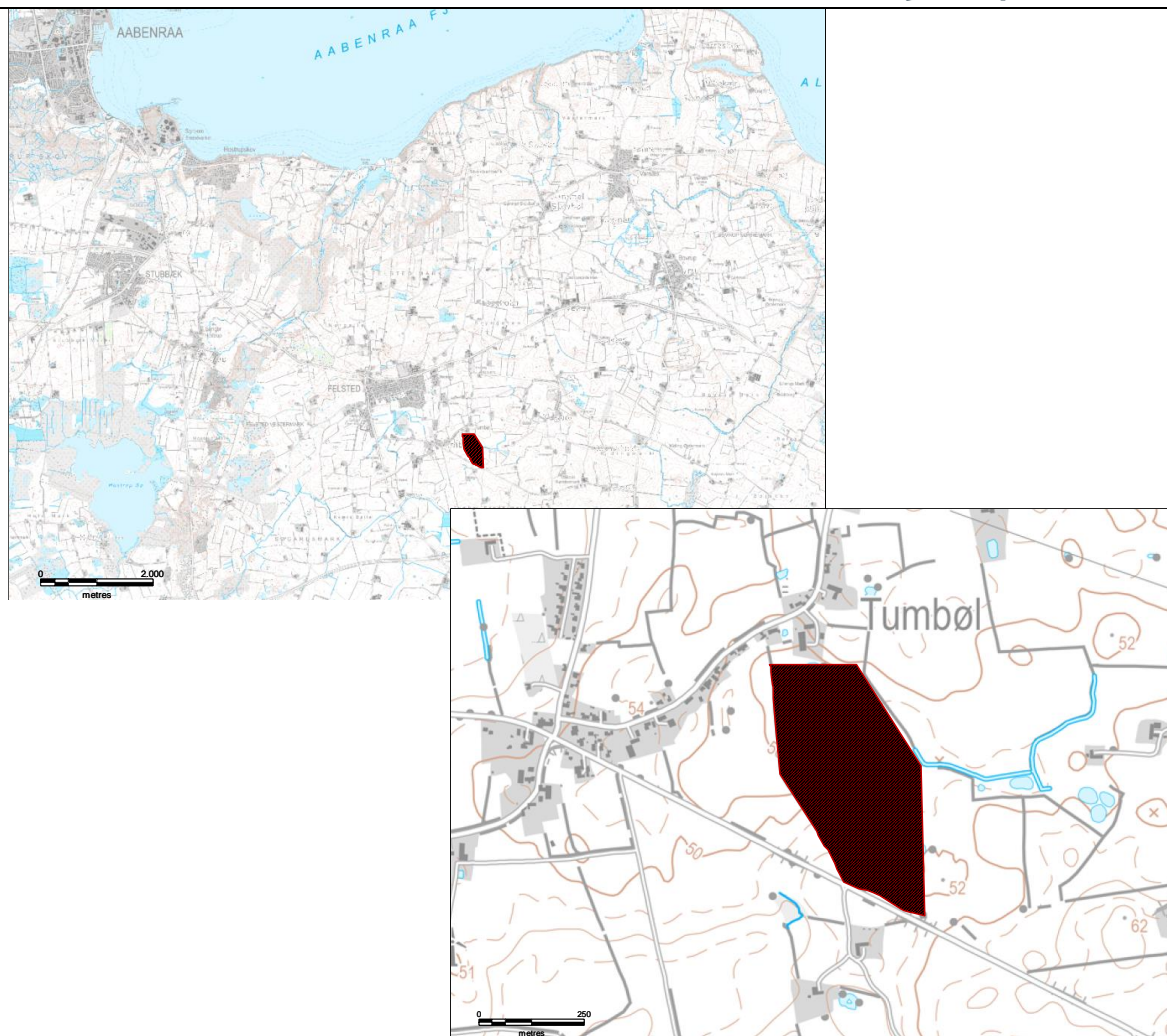
Kriterier iht. bilag 6 i lovbek. nr. 1225 af 25. oktober 2018 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Nedenstående skema omfatter kriterier jf. bilag 6 til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering. Oplysningerne i skemaet er baseret på oplysninger fra ansøger om projektets karakteristika mm. i råstofansøgning af 6. november 2018 med senere supplerende oplysninger af 13. november 2018 samt anmeldelse efter miljøvurderingsloven af 6. november 2018. Endvidere er statslig, regional og kommunal planlægning samt oplysninger indkommet ved høring af berørte myndigheder og naboer til projektområdet inddraget. Tilgængelige oplysninger om projektområdet fra relevante registre og geografiske informationssystemer så som Danmarks Miljøportal, PlansystemDK og MiljøGIS er inddraget i vurderingerne.

Projektets karakteristika

Projektbeskrivelse – jf. ansøgningen	Der er ansøgt om indvinding af på dele af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted. Arealet ligger umiddelbart øst for Tumbøl med adgangsvej til Tornhøjvej. Arealet er på ca. 14,8 ha, og der er ansøgt om indvinding af ca. 20.000 m ³ årligt, og en indvindingsdybde på ca. 1 meter. Indvindingen foretages med gravemaskine og dozer. Ansøger forventer, at arealet kan indvindes indenfor en periode på 10 år, og arealet efterbehandles til jordbrugsformål efter endt indvinding. De ansøgte driftstider er mandag til fredag fra kl. 6.00 – 17.00.
Bygherre – navn, adresse, mail og telefonnummer	I/S Iertranskøb, Amtsvejen 23, Nybøl, 6400 Sønderborg.
Bygherres kontaktperson, mail og telefonnummer	Kaj Christensen Tlf: 74467778 Mail: Iertrans@outlook.dk
Projektets placering og arealbehov i ha	Der er ansøgt på ca. 14,8 ha på dele af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted i Aabenraa Kommune.

Oversigtskort

Projektets behov for råstoffer – type og mængde i anlægs- og driftsfasen

Der ansøges om indvinding af 20.000 m³ rødbrændende ler årligt. Der er ikke behov for tilkørsel af råstoffer i anlægsfasen eller driftsfasen.

Projektets behov for vand – kvalitet og mængde i anlægsfasen og driftsfasen	Der er ikke behov for vand ved indvindingen bortset fra små mængder vand til vanding ved eventuelle støvgener ved kørsel.			
Mængden og typen af affald som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Der er ingen affald			
Mængden og typen af spildevand som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Der er ingen spildevand			
Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
Er der andre ejere end bygherre?	X			Palle Højer Jensen, Tumbøl Bygade 30 B, 6200 Aabenraa.
Er der andre projekter eller aktiviteter i område, der sammen med det ansøgte medfører en påvirkning af miljøet (kumulative forhold)	X			I/S Lertranskøb har en eksisterende tilladelse til indvinding af rødbrændende ler på naboarealet på matr.nr. 353 og 355 Tumbøl, Feldsted. En del af arealet er allerede udgravet og godkendt efterbehandlet svarende til ca. 3,1 ha ud af 12 ha.
Forudsætter projektet etablering af yderligere vandforsyningskapacitet			X	
Kræver bortskaffelse af affald og spildevand ændringer af bestående ordninger?			X	
Overskrides de vejledende grænseværdier for støj?			X	Projektet forventes at overholde vilkår i "Ekstern støj fra virksomheder vejledning nr. 5 1984".
Vil anlægget give anledning til vibrationsgener?			X	Kørsel med tunge maskiner vil lokalt give vibrationer. Der er dog tale om en meget lokal påvirkning da køretøjer i lergraven kører på "blødt" underlag. Overkørsel til offentlig vej og kørsel udenfor graveområdet administreres af Aabenraa Kommune. Det vurderes at projektet ikke vil give anledning til vibrationsgener.
Vil anlægget give anledning til støvgener?	X			Der kan opstå støvgener ved gravning af råstoffer, selvom støvdannelsen ved indvinding af ler vil være væsentlig mindre end ved indvinding af sand, grus og sten. Der kan dannes støv ved kørsel med ler specielt i tørre og blæsende perioder. Støvgener kan bekæmpes ved vanding, og støvbe-

				kæmpelse vil blive et vilkår i råstoftilladelsen. Indvinding af rødbrændende ler foregår oftest i en meget kort periode om sommeren – typisk 2-4 uger – hvorefter der efterbehandles, hvorved det afgravede areal pålægges et muldlag igen. Dette mindsker det tidsinterval, hvor der kan opstå støvgener som følge af lerindvindingen. Det vurderes, at støvgener forbundet med lerindvindingen ikke vil være en væsentlig miljøpåvirkning.
Vil anlægget give anledning til lugtgener?			X	Råstofindvinding medfører ikke lugtgener.
Vil anlægget give anledning til lysgener?			X	Indvindingen af ler vil ikke give anledning til lysgener.
Må anlægget forventes at udgøre en særlig risiko for uheld?			X	Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen. Der vil som følge af driften af råstofgraven være en mindre risiko for oliespild og andre uheld fra maskiner og anlæg. Risikoen vurderes at være tilsvarende som for landbrugsdrift. Der stilles vilkår i råstoftilladelsen om, at indvinder skal sikre at alt udstyr holdes i forsvarlig stand, således at risikoen for spild fra maskiner minimeres.
Overskrides de vejledende grænseværdier for luftforurening?			X	Drift af maskiner og lastbiler giver anledning til luftforurening, der kan påvirke menneskers sundhed ved udledning af NOx og partikler. Emissioner fra råstofindvindingen vil hurtigt spredes og opblandes med ren luft, da området er åbent og placeret i det åbne land. Det vurderes, at råstofindvindingen ikke vil medføre væsentlig påvirkning af luftkvaliteten.
Vil projektet udgøre en risiko for vandforurening (grundvand og overfladevand)?			X	Der indvindes ikke under grundvandsspejlet. Der vil blive stillet vilkår for håndtering af brændstof mm., så risikoen for forurening minimeres. Der stilles desuden vilkår i råstoftilladelsen om, at indvinder skal sikre at alt udstyr holdes i forsvarlig stand, således at risikoen for spild fra maskiner minimeres.

Projektets placering

Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
Forudsætter projektet ændring af den eksisterende arealanvendelse?			X	Arealet anvendes som landbrugsjord i dag, og efter endt indvinding og efterbehandling ønskes arealet anvendt til jordbrugsformål igen. Kun mindre delarealer (omkring 2 ha) vil blive taget ud af landbrugsdrift hvert år, hvorefter der reetableres til jordbrugsformål igen.
Forudsætter projektet ændring af en eksisterende lokalplan for området?			X	Arealet er ikke lokalplanlagt.
Forudsætter projektet ændring af kommuneplanen?			X	Arealet er ikke kommuneplanlagt.
Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer ud over hvad der fremgår af gældende kommune- og lokalplaner?			X	
Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets råstoffer?			X	Råstofindvinding er en irreversibel proces og råstoffer kan derfor kun indvindes en gang. Indvinding af rødbrændende ler vil ikke være til hindring for fremtidig indvinding af eventuelle andre råstoffer på arealet.
Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand?			X	Det ansøgte areal er beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) samt indsatsområde (IO). Det ansøgt areal ligger udenfor sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder. Der indvindes ca. 1 meter rødler som ligger umiddelbart under muldlaget. Mulden lægges tilbage og da rødleret er oxideret, ændres beskyttelsesgraden ikke i forhold til den nuværende. Det vurderes derfor, at indvinding af rødbrændende ler ikke vil få betydning for grundvandsbeskyttelsen i området, og projektet vil dermed ikke være en hindring for fremtidig anvendelse af områdets grundvand.
Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder?			X	På arealet findes en lille beskyttet sø, samt del af en anden lille beskyttet sø. Der bliver fastsat vilkår i råstoffilladelsen, som vil sikre, at søerne ikke påvirkes. Arealet grænser desuden op til en beskyttet å. Ifølge Aabenraa Kommunes høringssvar er vandløbet beskyttet af 2 meter bræmme langs vandløbet og Aabenraa Kommune vurderer derfor, at vandløbets tilstand ikke bliver påvirket af indvindingen.

Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?			X	Det ansøgte areal ligger udenfor kystnærhedszonen, da der er ca. 5 km til nærmeste kyst.
Forudsætter projektet rydning af skov?			X	Der er ikke skov på det ansøgte areal. Arealet er dyrket mark.
Vil projektet være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater eller naturparker?			X	Der er ingen planer for reservater eller naturparker. Indvinding af 1 meter ler er ikke en hindring for etablering af reservater eller naturparker. Arealet efterbehandles til jordbrugsdrift igen, hvilket heller ikke vil være en hindring for etablering af reservater eller naturparker.
Tænkes projektet placeret i Vadehavsområdet?			X	Det ansøgte graveareal ligger ikke i Vadehavsområdet.
Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder nationalt?			X	Nærmeste fredede område ligger ca. 1,7 km vest for det ansøgte areal og omfatter kirkefredningen til Feldsted Kirke. Det vurderes, at indvindingen ikke påvirker fredningen væsentligt.
Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede eller fredede områder internationalt (Natura 2000)?			X	Nærmeste Natura 2000-område samt fuglebeskyttelsesområde 'Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark' ligger ca. 3 km vest for det ansøgte areal. Nærmeste ramsarområde ligger ca. 23 km nord for ansøgte areal. Det vurderes at indvindingen af 1 meter rødbrændende ler på det ansøgte areal ikke vil påvirke områderne væsentligt.
Forventes området at rumme beskyttede arter efter bilag IV?			X	Der er ikke registreret fund af bilag IV-arter på eller i nærheden af arealet, der anvendes til jordbrug. Der er i 2001 registreret fund af lille vandsalamander, som er fredet, men som ikke er bilag IV-art, i den beskyttede sø, der berører det ansøgte areal i den østlige del. Aabenraa Kommune har i deres høringssvar beskrevet, at grundet tilgroning og udtørring vurderes søen ikke længere at være egnet som ynglested for padder. Kommunen beskriver også, at der ikke er registreret bilag IV-arter i den lille beskyttede sø i den nordlige del af det ansøgte areal, men grundet observationer af både stor og lille vandsalamander samt butsnudet frø i omkringliggende lokaliteter er der stor sandsynlighed for, at der findes padder i søen. Kommunen skriver videre, at: "Eftersom paddelokaliteterne ikke ligger i tilknytning til projektområdet og ikke påvirkes af det ansøgte projekt, samt at der findes flere andre muligheder for spredningsveje og opholdssteder for padderne, vurderes det ansøgte ikke at få betydning for Bilag IV arter eller andre beskyttede dyr eller planter". Der bliver fastsat vilkår i råstoftilladelsen om bræmmer omkring vandhullerne, som vil sikre fortsat funktionalitet for eventuelle padder og andre smådyr.

Forventes området at rumme danske rødlistearter?			X	Der er ingen kendskab til at projektarealet rummer rødlistearter.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for overfladevand allerede er overskredet?			X	Der er ingen overfladevandsområder på eller nær projektarealet, jf. Vandområdeplan 2015-2021 med miljøkvalitetsnormer.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for grundvand allerede er overskredet?			X	Gravning ned til en meter under terræn forventes ikke at påvirke grundvandet, da der kun fjernes oxideret ler, som ikke yder beskyttelse af grundvandet. Der stilles vilkår i råstoffilladelsen om, at indvinder skal sikre at alt udstyr holdes i forsvarlig stand, således at risikoen for spild fra maskiner minimeres.
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for naturområder allerede er overskredet?			X	
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for boligområder (støj/lys og luft) allerede er overskredet?			X	
Tænkes projektet etableret i et tæt befolket område?			X	
Kan projektet påvirke historiske landskabstræk?			X	Der er ingen fredninger, fredede fortidsminder eller udpegede kulturmiljøer i området.
Kan projektet påvirke kulturelle landskabstræk?			X	Området er ikke udpeget som område med kulturel bevaringsværdi eller værdifuldt kulturmiljø i kommuneplanen.
Kan projektet påvirke arkæologiske værdier/landskabstræk?	X			Der er ikke registreret diger, fortidsminder eller kulturarvsarealer på det ansøgte areal. Museum Sønderjylland vurderer risikoen for at påtræffe væsentlige jordfaste fortidsminder som høj. Derfor anbefales en frivillig forundersøgelse af området, inden jordarbejdet går i gang.
Kan projektet påvirke æstetiske landskabstræk?			X	Det ansøgte areal er ikke udpeget som større sammenhængende landskaber i kommuneplanen.
Kan projektet påvirke geologiske landskabstræk?			X	Det ansøgte areal er ikke udpeget som areal med specifik geologisk bevaringsværdi i kommuneplanen.

Arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

Den forventede miljøpåvirknings geografiske udstrækning i areal	Den landskabelige påvirkning er begrænset til de 14,8 ha indvindingsareal, mens trafikpåvirkningen vil være på det omkringliggende vejnet mellem indvindingsarealet og teglværket, hvor rødleret køres hen efter indvindingen. Påvirkning med støv og støj vil være lokal.			
Omfanget af personer der forventes berørt af miljøpåvirkningen	Kun de nærmeste boliger omkring indvindingsarealet og til- og frakørselsvejen vil blive påvirket af støj, støv og trafik.			
Kriterium	Ja	Bør undersøges	Nej	Bemærkninger
Er området, hvor anlægget tænkes placeret, sårbar overfor den forventede miljøpåvirkning?			X	Området vurderes ikke at være sårbar overfor den forventede miljøpåvirkning. Der stilles vilkår for indvinding af råstoffer i tilladelsen der imødegår eventuelle miljøpåvirkninger som f. eks forurening.
Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige enkeltvis?			X	De identificerede påvirkninger forventes ikke at være væsentlige hverken enkeltvis eller samlet. Det er sandsynligt, at der vil være en påvirkning af omkringboende på grund af øget trafik. Trafikken på offentlige veje kan ikke reguleres via råstoffilladelsen. Der findes beskyttet natur på og i umiddelbart nærhed af det ansøgte, dels 2 vandhuller og dels et vandløb. Ifølge Aabenraa Kommunes høringssvar vurderes vandhullet dog på nuværende tidspunkt ikke at være egnet som ynglested for paddler, grundet tilgroning og udtørring. Aabenraa Kommune anfører, at der ikke er observeret paddler i det andet vandhul, men det vurderes at en højere værdi, da der er frit vandspejl og mindre tilgroning. Der er observeret bilag IV-arter i andre omkringliggende paddelokaliteter, men da disse ikke påvirkes af indvindingen og da der findes flere andre spredningsveje og opholdssteder, vurderer Aabenraa Kommune at de ikke vil blive påvirket ved den ansøgte lerindvinding.
Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige samlet?			X	
Vil den forventede miljøpåvirkning række ud over kommunen?			X	Råstoffindvindingen er meget lokal, og der vil ikke være en påvirkning over kommunegrænsen.

Vil den forventede miljøpåvirkning berøre nabolande?			X	
Må den samlede miljøpåvirkning betegnes som kompleks			X	Den samlede miljøpåvirkning betegnes ikke som kompleks. Det konkrete projekt medfører velkendte påvirkninger, som er almindelige ved den type af projekter, og som kan beskrives. Derudover er påvirkningerne til at håndtere ved indpasning af afværgeforanstaltninger i forbindelse med fastsættelse af vilkår i en tilladelse til råstofindvinding, hvor der fastsættes vilkår for støj og støv, afstand til beskyttet natur mm.
Er der stor sandsynlighed for miljøpåvirkningen?	X			Miljøpåvirkningen fra indvindingen af råstoffer og transport vil ske med stor sandsynlighed.
Er påvirkningen af miljøet varig?	X			Råstofindvinding er irreversibel, og den landskabelige påvirkning vil derfor være varig. Imidlertid er den landskabelige påvirkning ikke væsentlig, og vil med stor sandsynlighed ikke kunne ses med det blotte øje.
Er påvirkningen af miljøet hyppig?	X			Der indvindes ler på arealet en kort periode på ca. 2-4 uger hvert år og påvirkningen fra transport vil derfor være hyppig, men vil kun forekomme en begrænset periode hvert år.
Er påvirkningen af miljøet irreversibel?	X			Trafikpåvirkningen vil kun forekomme i perioderne, hvor der indvindes på arealet, men den landskabelige påvirkning vil være irreversibel.
Er der andre kumulative forhold?	X			Indvinder har i forvejen tilladelse til indvinding af rødler på naboarealet mod vest, og der findes flere andre grave med rødbrændende ler i nærområdet. Der kan derfor være en kumulativ effekt på landskab og trafik, støv og støj fra rødlergravene. Påvirkningerne vil komme i dagtimerne og påvirkningen vil ophøre efter endt indvinding. Der vil i forbindelse med tilladelse til lergravning blive fastsat vilkår til støj og støv. Ved lergravning graves der ikke alle dage, og det forventes derfor ikke, at der graves samtidigt i de grave, hvor der er gældende tilladelse.
Er det, jf. ansøgningen, muligt at begrænse indvirkningerne?			X	Der vil ske løbende efterbehandling af arealet, således at det delareal, der indvindes i ét år vil blive efterbehandlet forud for at der igangsættes indvinding på det næste delareal (forklaret af ansøger ved markmøde). Ved efterbehandlingen bliver muldlaget udlagt igen, hvilket vil mindske støvpåvirkningen samt den landskabelige påvirkning. Desuden vil muldlaget mindske risiko for nedsivning af pesticider på arealet, da pesticider primært nedbrydes i muldlaget. Der vil desuden blive stillet vilkår i råstoffilladelsen, der vil begrænse indvirkninger på støj og støv samt på den beskyttede natur og de beskyttede

				arter i nærområdet.
--	--	--	--	---------------------

Konklusion

Kriterium	Ja	Nej	Bemærkninger
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at det ansøgte projekt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport?		X	<p>Råstofindvindingen etableres på 14,8 ha i landzone. Indvindingen vil ikke medføre væsentlig påvirkning af beskyttede naturområder, beskyttet flora eller fauna, kulturelle eller landskabelige forhold.</p> <p>De landskabelige forhold vil blive påvirket, idet råstofindvindingen fjerner dele af landskabet, men konturerne bevares idet der blot afgraves 1 meter. Efter endt indvinding skal der foretages en reetablering af arealet tilbage til landbrugsareal med genudlægning af muldlaget, hvilket vil mindske den landskabelige påvirkning. Den landskabelige påvirkning såvel under som efter råstofindvinding forventes hverken enkeltvist eller kumulativt at påvirke landskabet væsentligt.</p> <p>Der vil være støj fra råstofindvindingen i dagtimerne i de perioder der indvindes ler. Støjpåvirkningen vurderes at kunne overholde de vejledende støjgrænser for de nærmeste boliger i åbent land, og vil i øvrigt blive reguleret gennem råstofindvindingstilladelsen.</p> <p>Støvpåvirkningen vil som hovedregel være begrænset til den korte periode om året, hvor der indvindes, idet der oftest efterbehandles umiddelbart efter endt indvinding, hvormed støvpåvirkningen hurtigt mindskes.</p> <p>Trafikpåvirkningen vil også kun forekomme i den korte periode om året, hvor der indvindes, og vil ophøre helt efter endt indvinding på arealet.</p>

I/S LERTRANSKØB
Amtsvejen 23
6400 Sønderborg

Trafik og Anlæg
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676
www.aabenraa.dk

Dato: 26-11-2019
Sagsnr.: 19/61123

Kontakt: Keld Rysgaard
Direkte tlf.: 7376 7322
E-mail: kry@aaabenraa.dk

Tilladelse til vejadgang til råstofgraveområde - Tornhøjvej

Afgørelse

Aabenraa Kommune giver tilladelse til, at en eksisterende vejadgang til marker udvides og benyttes som adgang til et kommende råstofgraveområde (gravning af rødbrændende ler), på matr. nr. 375 Tumbøl, Felsted, og matr. nr. 15 smst.

Placering af vejadgangen er vist med pil herunder.

Vilkår

1. Vejadgangen skal være min. 10 meter, og maks. 15 meter bred, for at give plads til at svingende lastbiler ikke kommer over i modsatte rabat.

2. Ansøger skal sikre at vejadgangen er opbygget med min 30 cm. BS og 25 cm. SGII, og at overfladen for vejadgangen hele tiden er mindst lige så høj som asfaltkanten på Tornhøjvej.
3. Der skal lægges Ø 300 rør i grøften. Det skrå anlæg ved enderne af røret skal være min 1:2.
4. Inden der graves i vejarealet skal der søges gravetilladelse via www.virk.dk.
5. Vejadgangen skal anlægges af en entreprenør som har erfaring med arbejde i offentlige veje, og med korrekt afmærkning af vejarbejde.
6. Entreprenøren skal sikre, at der blandt personalet på anlægsopgaven findes mindst én som har bestået kurset "Vejen som arbejdsplads, trin 1".
7. Når råstofindvindingen er færdig, skal vejadgangens bredde retableres til maks. 10 meter.

Tilladelsen er meddelt i henhold til vejlovens § 49.

Redegørelse

Lertranskøb har søgt om råstoftilladelse til gravning af rødbrændende ler på matr. nr. 15 og 375.

Kørsel til og fra arealet udføres med lastbil med forvogn og hænger.

Lertranskøb har tidligere gravet op andre arealer med adgang til Tornhøjvej, uden væsentlige trafikale problemer.

Trafikbelastningen på Tornhøjvej er begrænset, med en årsdøgntrafik på ca. 500 køretøjer, og en lastbilprocent på ca. 11.

Begrundelse for afgørelsen

Aabenraa Kommune skønner, at anlæg og benyttelse af vejadgangen kan ske uden væsentlige trafikale eller vejtekniske problemer, forudsat at de angivne vilkår opfyldes.

Det har særlig betydning for kommunen skøn, at trafikbelastningen på vejen er lille.

Klagevejledning

Aabenraa Kommunes afgørelse kan påklages til Vejdirektoratet, Carsten Niebuhrs Gade 43, 5. sal, 1577 Kbh. V.

Klagen kan indsendes via www.borger.dk – Samfund og rettigheder – Klagemuligheder – Klagemuligheder i Danmark – Klag til Vejdirektoratet over afgørelser på vejområdet.

Behandling af klagen dækker kun retlige spørgsmål, dvs. hvorvidt kommunens afgørelse er lovlig, og den kan ikke tage stilling til kommunens skøn inden for lovens rammer.

Klagefristen er 4 uger.

Venlig hilsen

Keld Rysgaard
Teamleder

MUSEUM
SØNDER
JYLLAND

MUSEUM SØNDERJYLLAND | VIDEN OG SAMLINGER | ARKÆOLOGI
ARKÆOLOGI HADERSLEV | DALGADE 7 | DK-6100 Haderslev | T +45 65 370
801
PLANER@MSJ.DK

I/S Lertranskøb
Kaj Christensen
Amtsvejen 23
6400 Sønderborg

Dato: 04.06.2019

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev | Sagsnr.: 19/5765-8.1.3

Arkæologisk udtalelse vedr. ansøgning om erhvervsmæssig råstofindvinding på matr. 15 og 375, Tumbøl, Felsted, Aabenraa Kommune (Region Syddanmark - J.nr. 18/46243)

Udtalelse i henhold til museumslovens § 23: Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev har modtaget høringsbrev af ansøgningen og har foretaget arkivalisk kontrol og arkæologisk vurdering af indvindingsområdet.

Indvindingsområdet, der omfatter dele af matriklerne 15 og 375, Tumbøl, Felsted, er på ca. 14,8 hektar (se kortbilag). Området er beliggende umiddelbart syd for Tumbøl i højtliggende, bølget terræn, der er afgrænset af enge, moser og små vandløb. Indvindingsområdet er - ud fra reliefkort og historiske luftfotos at dømme - ikke destrueret ved tidligere indvinding.

Omkring indvindingsområdet er der registreret adskillige væsentlige fortidsminder – herunder både gravhøje og bopladsfund. Vest for indvindingsområdet er der således registreret et fortidsminde "Hellighøj", hvor der er fundet en brandgrav (sb. 1 Felsted sogn). Nord for indvindingsområdet er der i udkanten af Felsted registreret spor efter en boplads fra jernalderen og en guldring fra samme periode (sb. 39 og 63 Felsted sogn). Syd for indvindingsområdet er der udgravet adskillige fortidsminder i forbindelse med anlæggelsen af motorvejen. Her blev der blandt andet fundet gårde fra middelalder og renæssancen samt bopladser fra yngre jernalder (sb. 13-25 Kværs sogn og sb. 83-88 og 99-101 Felsted sogn). Indvindingsområdet er, som nævnt, placeret højt i terrænet og tæt ved vand. Dette er en placering, som vi ved af erfaring, at man i forhistorisk tid foretrak netop en sådan beliggenhed, når man skulle anlægge sine bopladser.

På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er **høj risiko** for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for det pågældende areal. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for den berørte del af matriklerne.

Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da planområdet overstiger 5.000 m², skal udgifterne til forundersøgelse - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre.

De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev.

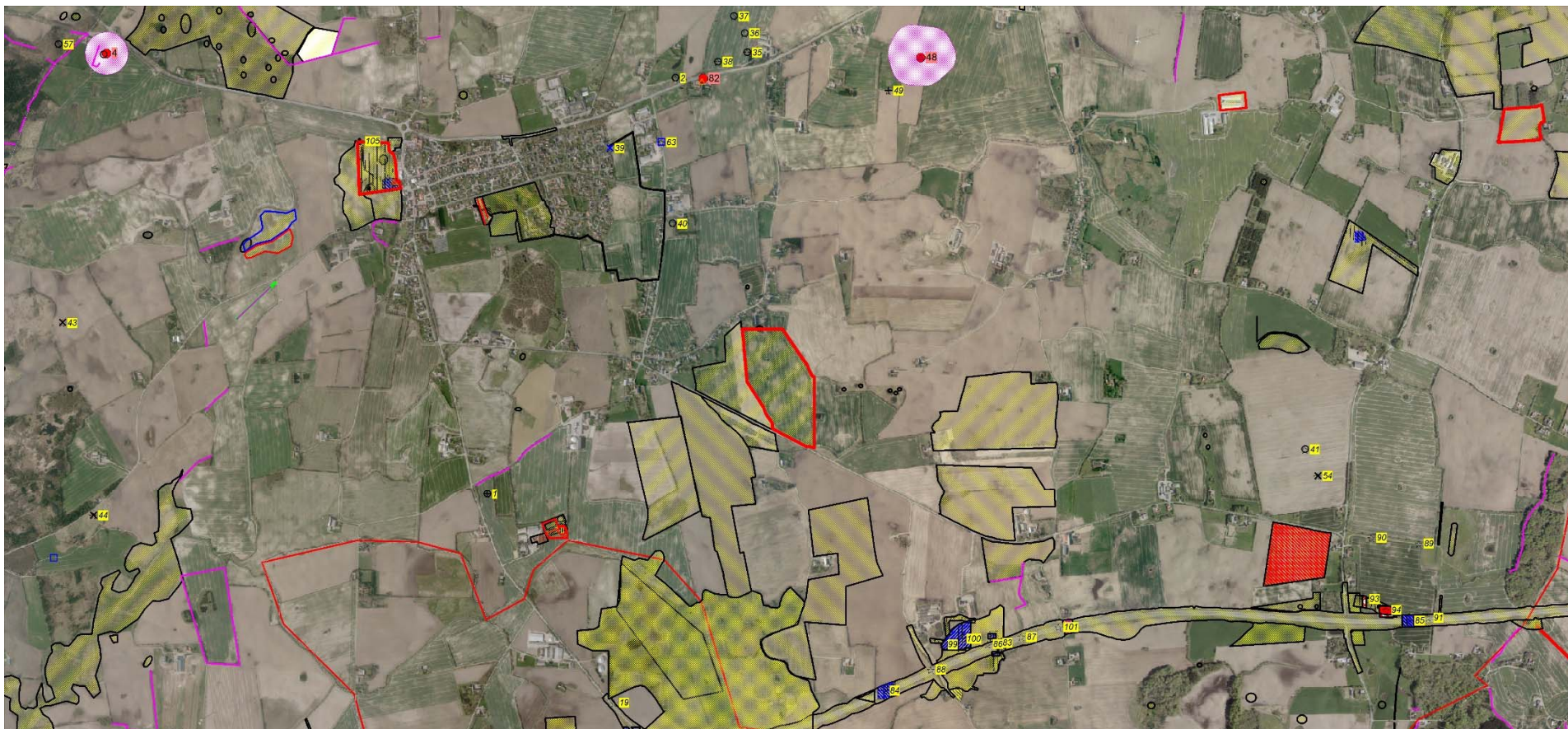
Efter aftale med bygherre udarbejder Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev budget og tidsplan for en forundersøgelse af området. Vi beder venligst bygherre oplyse CVR-nummer ved henvendelse. Henvendelse til Per Ethelberg: 65 370 816 / peret@msj.dk eller Mads Leen Jensen: 65 370 821/ maje@msj.dk.

Med venlig hilsen

METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR
D +45 65 37 08 32 | M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

Kortbilag til 19/5765-8.1.3 vedr. Råstofindvinding på matr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted (Aabenraa kommune og Region Syddanmark). De berørte områder er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Kulturarvsarealet er markeret med lilla skravering.

Kortbilag til 19/5765-8.1.3 vedr. Råstofindvinding på matr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted (Aabenraa kommune og Region Syddanmark). De berørte områder er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund.